

Wijkgroenstructuurplan stadsdeel Spijkenisse West, 2024

Programma van Eisen
voor de wijken

De Hoek, Sterrenkwartier, Vogelenzang, De Akkers en Vriesland

Colofon

Projectgroep Gemeente Nissewaard

Themagroep 1

Programma Nissewaard naar 2040
Programma Toekomstbestendig Sociaal Domein
Programma Duurzaamheid
Programma Omgevingswet
Beleid Water
Beleid Verkeer
Beleid Verharding
Beleid Riolering

Themagroep 2

Beheer Water
Beheer Verhardingen
Beleid – Beheer Spelen
Beleid- Beheer Straatmeubilair
Beleid- Beheer Openbare Verlichting
Beleid- Beheer Civieltechnische kunstwerken

Wijkgroenstructuurplan Stadsdeel Spijkenisse West

Programma van Eisen voor de wijken De Hoek, Sterrenkwartier, Vogelenzang, De Akkers en Vriesland

Opdrachtgever

Gemeente Nissewaard
Eenheid Ruimtelijke Ontwikkeling
Team Ruimtelijke Realisatie
Katja Beeker MLA, Beleidsmedewerker groen
Raadhuislaan 106
3201 EL Spijkenisse

Opdrachtnemer

Ontwerpburo StaLa
info@burostala.nl

ONTWERPBURO
STALA
STAD[S] LANDSCHAP

Nijmegen, januari 2024

Vastgesteld: 30-01-2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel	5
1.3 Afbakening	5
1.4 Uitgangspunten beleid Groen en Bomen	6
1.5 Proces van inventarisatie en afstemming	7
1.6 Inhoud	7
2. Context	9
2.1 Stadsdeel Spijkenisse West	9
2.2 Raakvlakken met overig beleid en programma's	10
3. Categorisering groenstructuur	13
3.1 Categorieën en groen typologieën	13
3.2 Parken	17
3.2.1 Definiëring Stadsparken	18
3.2.2 Definiëring Wijkparken	18
3.2.3 Definiëring Buurtparken	19
3.3 Groenblauwe verbindingen	19
3.3.1 Definiëring Groenblauwe hoofdverbindingen	21
3.3.2 Definiëring Groenblauwe subverbindingen	21
3.4 Boomstructuren	23
3.4.1 Definiëring Hoofdstructuur bomen	25
3.4.2 Definiëring Substructuur bomen	25
4. Groenstructuur	27
5. Programma van Eisen	30
5.1 Programma van Eisen Wijkparken	30
5.1.1 Kansen wijkparken	31
5.1.2 Wijkpark Vierambachtenboezem	32
5.1.3 Wijkpark Ruwaard van Putten	34
5.1.4 Wijkpark Westdijk	36
5.1.5 Wijkpark Dallepark	38
5.1.6 Wijkpark Bessengaard	40
5.1.7 Wijkpark Archeologisch monument	42
5.2 Programma van Eisen Buurtparken	44
5.3 Programma van Eisen Groenblauwe Verbindingen	49
5.3.1 Doorsnedes groenblauwe hoofdverbindingen	55
5.3.2 Doorsnedes groenblauwe subverbindingen	58
5.4 Programma van Eisen Boomstructuren	60
6. Optimalisatie groenstructuur	65
Begrippenlijst	66

Figuur 1.1 de wijkindeling van Stadsdeel Spijkenisse West

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2015 is gemeente Nissewaard ontstaan, door een gemeentelijke herindeling van de gemeenten Bernisse en Spijkenisse. Dit heeft ertoe geleid dat er beleid- en beheerplannen zijn opgesteld voor de gemeente Nissewaard. Op basis van de visie, ambities en de groene structuurkaarten uit het Beheerplan Bomen 2016-2021 en het Beheerplan Groen 2018-2021, is een start gemaakt met een verfijning en uitwerking op wijkniveau voor de hoofd- en subgroenstructuren in Nissewaard. De gekozen aanpak is het opstellen van een wijkgroenstructuurplan in combinatie met een programma van eisen, voor verbeteringen in de groenstructuur op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, gebruik en ecologie. Hoofdlijnen van dit wijkgroenstructuurplan zijn opgenomen in het nieuwe beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026, dat is vastgesteld in de gemeenteraad op 28 juni 2023.

1.2 Doel

Een Programma van Eisen (PvE) is een verzameling van eisen en wensen die richting geven aan het gewenste resultaat van een ontwerpproces. Het is een startdocument bij ontwikkelingen, die de randvoorwaarden en kaders definieert voor de te maken inrichtingsvoorstellen. Het geeft handvatten bij vraagstukken op strategisch, tactisch en operationeel niveau, zowel bij nieuwe ontwikkelingen als in bestaande situaties. Het doel van het maken van een Programma van Eisen voor de wijkgroenstructuur is het opstellen van uitgangspunten om de beleidsdoelstellingen uit het vigerend groenbeleid vorm te geven. Daarnaast vormt het Programma van Eisen het toetsingscriterium bij beheervraagstukken en zal het een bijdrage leveren aan de op te stellen Omgevingsvisie Nissewaard.

1.3 Afbakening

Voor het uitwerken van het vigerend groenbeleid naar een wijkgroenstructuurplan, wordt de kern Spijkenisse opgedeeld in vier stadsdelen rondom het centrumgebied (fig. 1.2). Voor ieder stadsdeel wordt een wijkgroenstructuurplan inclusief programma van eisen uitgewerkt. Per stadsdeel wordt de uitwerking naar wijkniveau voor meerdere wijken tegelijk inzichtelijk gemaakt. Voor iedere dorpskern, Abbenbroek, Geervliet, Heenvliet, Simonshaven en Zuidland, wordt een wijkgroenstructuurplan opgesteld en de samenhang met het landschap en recreatiegebied de Bernisse inzichtelijk gemaakt. De ontwikkeling van wijkgroenstructuurplannen wordt gefaseerd uitgewerkt. Voorliggend wijkgroenstructuurplan is de eerste in de reeks. Gestart is met de uitwerking van de wijkgroenstructuur voor Stadsdeel Spijkenisse West, vanwege de samenhang met de ontwikkeling van park Vogelenzang. Binnen stadsdeel Spijkenisse West vallen de wijken Vogelenzang, Sterrenkwartier, De Hoek, De Akkers en Vriesland (fig. 1.1).

Het Programma van Eisen (PvE) is een uitwerking voor de groenstructuren op stadsniveau en wijkniveau. Daarnaast worden op buurtniveau de buurtparken gedefinieerd. De samenhang van de groenstructuren, zowel onderling als met het landschap, is belangrijk. Bij het opstellen van het wijkgroenstructuurplan is gekozen voor een aanpak op stadsdeelniveau van meerdere wijken tegelijkertijd. Hiermee wordt de samenhang geborgd voor het ontwikkelen van robuuste groenstructuren. Om die reden wordt het functionele groen in de woonstraten niet opgenomen in de uitwerking naar wijkniveau. Het functionele groen valt wel binnen de reikwijdte van het recent vastgestelde beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026.

Stadsparken worden meegenomen in de categorisering van de groen typologieën. Er wordt geen Programma van Eisen voor de stadsparken opgesteld vanwege de omvang en complexiteit van de opgave. Voor park Vogelenzang wordt op dit moment een masterplan uitgewerkt. Voor park Braband wordt dit in een later stadium uitgewerkt.

Figuur 1.2 - Stadsdelen en kernen gemeente Nissewaard

1.4 Uitgangspunten beleid Groen en Bomen

Het vastgestelde beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026 met de actuele openbare groenstructuur van Nissewaard, inclusief de parken, wordt uitgewerkt van stadsniveau naar wijkniveau. In hoofdstuk 5 van het beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026 worden de visie, pijlers en doelstellingen uitgelegd. De visie: 'In 2050 is de groenstructuur van Nissewaard robuust, aantrekkelijk, biodivers en klimaatbestendig ingericht' vormt het vertrekpunt en wordt aan de hand van een drietal pijlers uitgewerkt naar groene doelstellingen. Deze groene doelstellingen zijn van toepassing op de uitwerking van het PvE voor de wijkgroenstructuur.

Pijler Ruimtelijke Kwaliteit: Groen heeft ruimte nodig

Aan de hand van de pijler Ruimtelijke Kwaliteit, wordt gewerkt aan het versterken, uitbreiden, verbinden en behouden van groene hoofd- en wijkstructuren die als een steeds fijner wordend netwerk van groene aders in de buurten en straten binnenkomen. De groene doelstellingen die bij de pijler Ruimtelijke Kwaliteit horen zijn:

- De groenstructuur is herkenbaar, robuust en toekomstbestendig ingericht
- De groenstructuur vormt een zo goed als aaneengesloten netwerk.

Pijler Groene Leefomgeving: groen nodigt uit tot beleving

Aan de hand van de pijler Groene leefomgeving wordt gewerkt aan een gezonde balans tussen gebruiksgroen voor mensen en natuurlijk groen voor flora en fauna. De groene doelstelling die bij de pijler Groene Leefomgeving hoort is:

- De groenstructuur zorgt voor een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.

Pijler Duurzaam Groen: Groen is toekomstgericht

Met een juiste invulling geeft groen ruimte voor mens en dier om te leven. Zo kan, naast een herkenbare identiteit, een gezonde balans tussen natuurlijk en cultureel groen ontstaan. De groene doelstellingen die bij de pijler Groene Leefomgeving horen zijn:

- De groenstructuur is klimaatbestendig ingericht en draagt daarmee actief bij aan het verlagen van hittestress en wateroverlast.
- De groenstructuur is biodivers ingericht, zodat een robuust ecologisch netwerk ontstaat.
- Het groen heeft een herkenbare identiteit en is kwalitatief hoogwaardig ingericht.

De groene doelstellingen, behorende bij de drie pijlers, vormen de basis voor de nadere uitwerking van de groenstructuur van stadsdeel Spijkenisse West op wijkniveau.

1.5 Proces van inventarisatie en afstemming

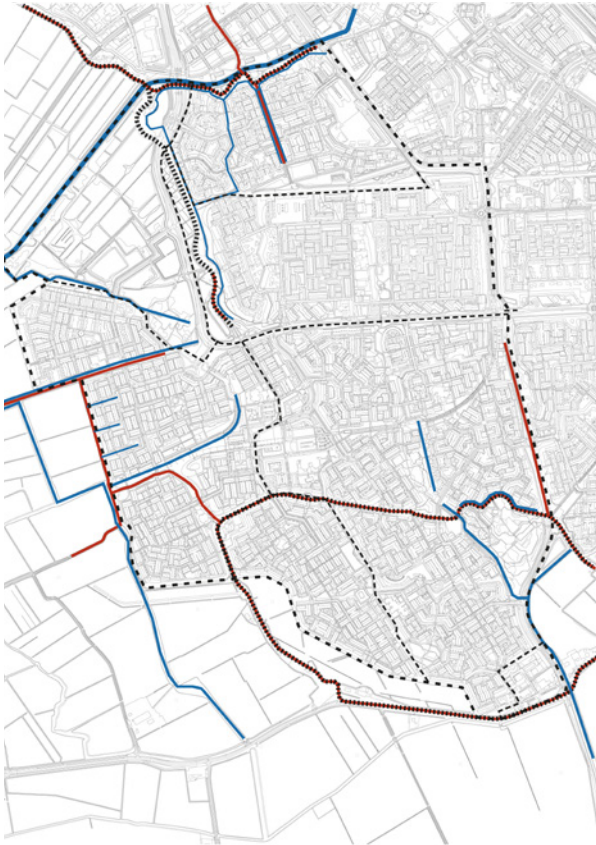
Aan de hand van de groene doelstellingen en de inventarisatie en analyse op locatie in Stadsdeel Spijkenisse West zijn de diverse groenstructuren binnen het stadsdeel nader gedefinieerd en ingedeeld in categorieën.

Om input op te halen voor het Programma van Eisen en integraal af te stemmen met alle programma's en beleidsvelden die raakvlakken hebben met groen, zijn twee themagroepen samengesteld. In themagroep 1 is afgestemd met de beleidsmedewerkers van het strategisch beleid en van de vier programma's. In themagroep 2 is afgestemd met de beleidsmedewerkers van het tactische (beheer)beleid.

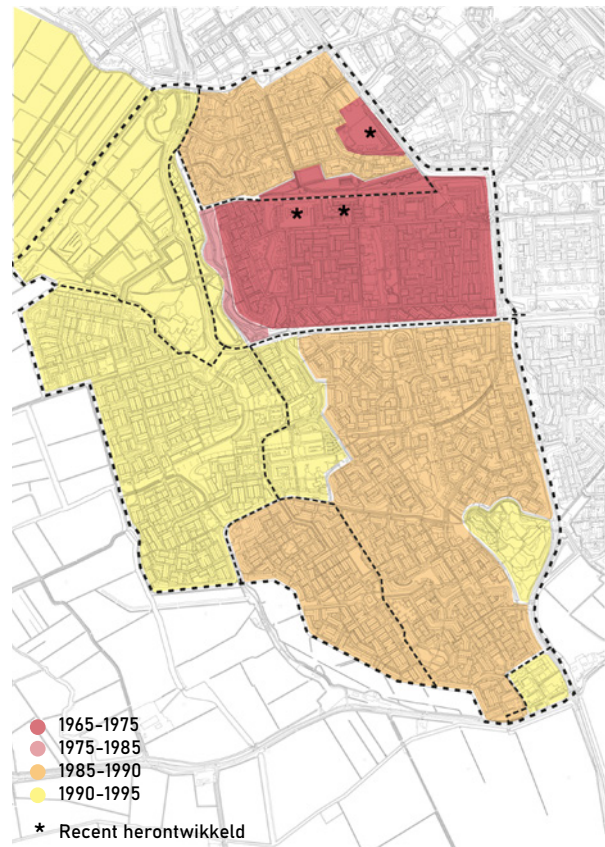
In paragraaf 2.2 wordt nadere uitleg gegeven over deze raakvlakken. Met beide themagroepen, is de categorisering van de groenstructuur (hoofdstuk 3 & 4) afgestemd en input opgehaald voor het PvE (hoofdstuk 5). Daarmee zijn de beleidsdoelstellingen van de vier programma's: Toekomstbestendig Sociaal Domein, Duurzaamheid, Nissewaard naar 2040 en Omgevingswet en de beleidsplannen van Water, Spelen, Dierenwelzijn (honden), Verkeer, Verhardingen, Openbare verlichting, Civieltechnische kunstwerken en Straatmeubilair verwerkt in het PvE.

1.6 Inhoud

De uitwerking van het vigerend groenbeleid heeft zich vertaald in een onderverdeling (definiëring) van de diverse groentypologieën. Deze groentypologieën vormen samen de groenstructuur van Stadsdeel Spijkenisse West. Aan de hand van deze definiëring, is per groentypologie een Programma van Eisen opgesteld. De groen typologieën worden nader uitgelegd in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 wordt de huidige groenstructuur nader gedefinieerd. Het Programma van Eisen wordt omschreven in hoofdstuk 5. De eerste stap in de optimalisatie van de groenstructuur is beschreven in hoofdstuk 6. Tot slot is een begrippenlijst toegevoegd.

Figuur 2.1 - Cultuurhistorische landschapkenmerken die vandaag de dag nog zichtbaar zijn in de stedelijke structuur

Figuur 2.2 - Ontwikkeling stadsdeel Spijkenisse West

2. Context

2.1 Stadsdeel Spijkenisse West

Nissewaard ligt in de Hollandse Delta. Voordat stadsdeel Spijkenisse West is ontstaan, bestond het gebied uit polders die gekenmerkt werden door dijken, kreken en kreekruggen. Een deel van deze oude landschappelijke elementen is nog steeds zichtbaar in de huidige stedelijke structuur (fig. 2.1) Ze vormen belangrijke elementen in de groenstructuur.

De groei van stadsdeel Spijkenisse West is gestart na de Tweede Wereldoorlog. De enorme vraag naar woningen ontstond door de groei van de werkgelegenheid in het havengebied van Rotterdam. De wijken van Stadsdeel Spijkenisse West zijn in korte tijd gebouwd in de periode tussen 1960 en 1990. De wijk Sterrenkwartier werd als eerste gebouwd in dit stadsdeel. Het is ontworpen volgens de CIAM-gedachte. Een rechtlijnige stedenbouwkundige structuur met hoogbouw. Een deel van de wijk Sterrenkwartier is recent herontwikkeld.

De overige wijken (De Hoek, De Akkers, Vriesland en Vogelenzang) zijn later gebouwd, waar de meerderheid van de woningen moest bestaan uit laagbouw. De structuur van deze wijken kenmerkt zich door de zogenoemde 'boomstructuur', de tegenhanger van de CIAM-gedachte. Deze structuur bestaat doorgaans uit een doorgaande (ring)weg met woonerven en groenstroken tussen de wijken (fig. 2.2).

2.2 Raakvlakken met overig beleid en Programma's

De ambities uit de Programma's hebben raakvlakken met het vigerende groenbeleid (beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026). De aanpak om klimaatbestendig te worden uit programma Duurzaamheid sluit aan bij het maken van een robuuste en klimaatbestendige groenstructuur. Dit kan bijdragen aan het opvangen van de veranderingen in het klimaat zoals extreme regenval, hitte en droogte. Daarnaast versterkt een duurzame inrichting de identiteit en kwaliteit van de groenstructuur. Het 4e principe van programma Nn2040 is het verhogen van kwalitatief groen in de stad en verbeteren van de verbinding tussen stad en landschap. Dit sluit aan bij het groenbeleid voor een groene dooradering van de wijk om inwoners vanuit huis te begeleiden naar de hoofdgroenstructuur en het buitengebied. Het programma heeft diverse bouwstenen (figuur 2.3) die inzetten op een aantrekkelijke leefomgeving en ook het verbeteren van de recreatie en het klimaat. Dit werkt samen met het streven van Programma Toekomstbestendig Sociaal Domein naar een sterke, gezonde, inclusieve samenleving, waarin iedereen moet kunnen meedoen door in te zetten op ontmoeten, ontspannen en bewegen. Een aantrekkelijk ingerichte groene omgeving en een robuuste groenstructuur kan daaraan bijdragen. Het beleidsplan Water ondersteunt het beter samenwerken van een groenblauwe dooradering. Door omvorming naar natuurvriendelijk oevers en verbetering van de waterkwaliteit neemt de biodiversiteit toe. De afstemming met themagroep 1 heeft de input gegeven van het strategische kader van beleid en programma. Deze is verwerkt in figuur 2.4.

De afstemming met het beleid voor spelen, dierenwelzijn (honden), verkeer, verhardingen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken en straatmeubilair is belangrijk voor het verhogen van de kwaliteit van inrichting van de groenstructuur. De identiteit van groene gebieden zoals een park of groene verbinding, wordt versterkt wanneer bijvoorbeeld bruggen, straatmeubilair, verharding en speeltoestellen herkenbaar passen in de groenstructuur. Het toepassen van circulaire materialen is duurzaam en het toepassen van o.a. ledverlichting bij openbare verlichting geeft minder lichtverstrooiing en draagt zo bij aan het verhogen van biodiversiteit. Alle raakvlakken zijn verwerkt in de toetsingscriteria van het programma van eisen.

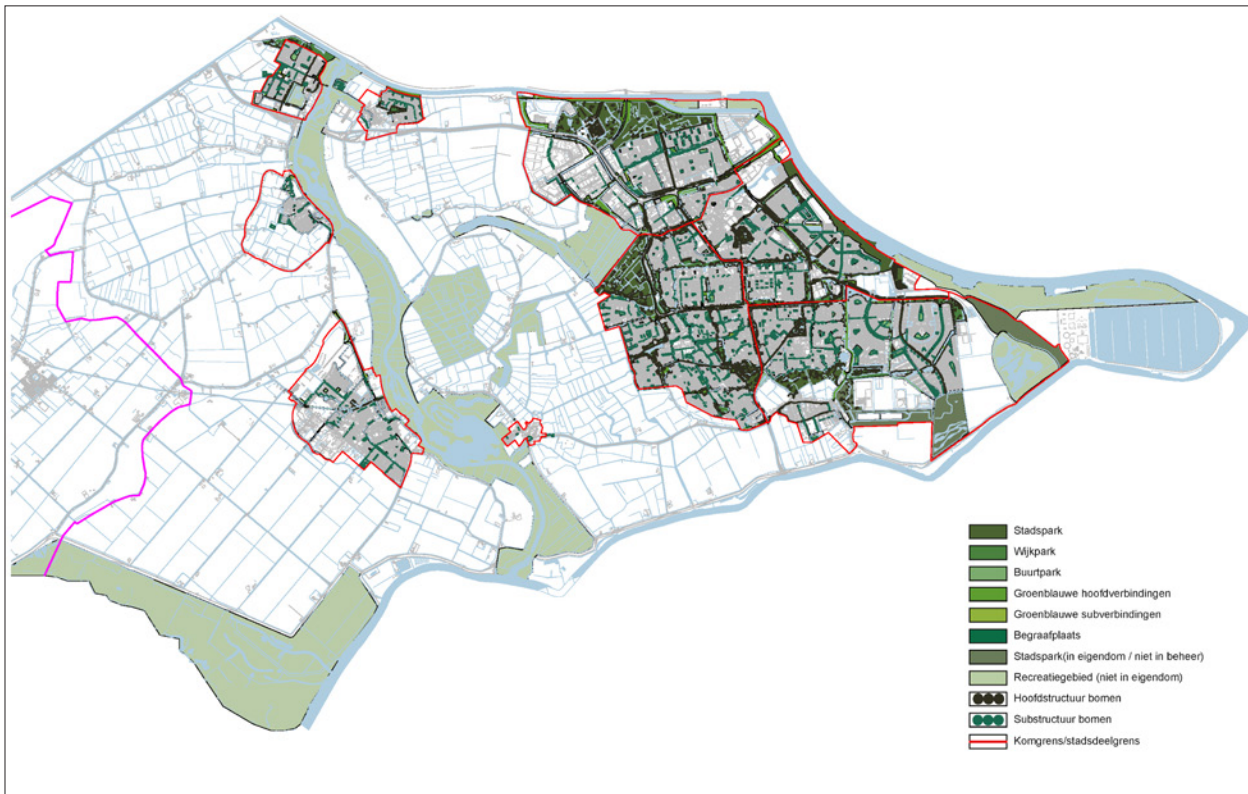
Figuur 2.3 - Bouwstenen L1 en L3 uit Ontwikkelraamwerk Nissewaard naar 2040

Input strategisch beleidskader

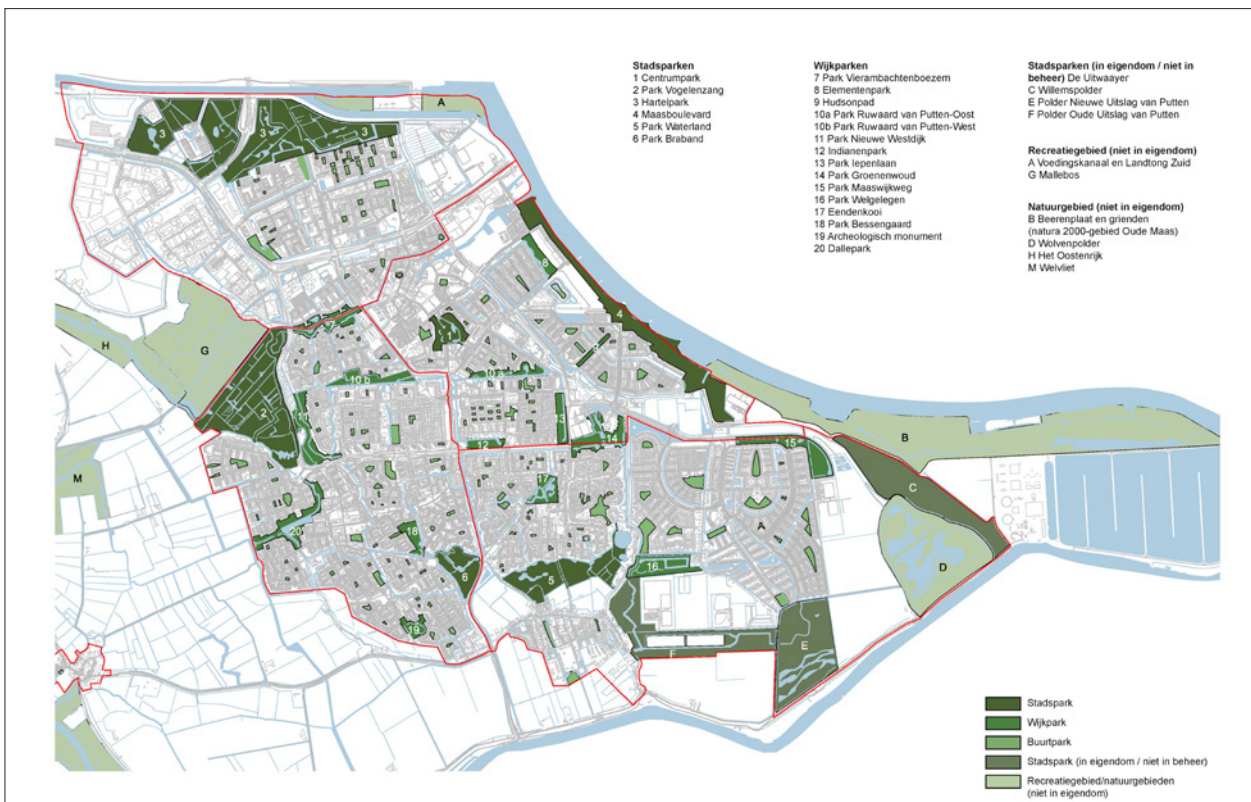

	Recente ontwikkelingen (stedenbouw)		verbeteren verbinding de Hoek & Vogelenzang
	Initiatiefase of planvorming (planologie)		verbeteren verbinding tussen groen & wijk
	idee/wens (planologie)		ondergrondse waterverbinding (riolering)
	wens versterken verbinding (planologie)		Kabels en leidingen tracé
	Planvorming park Vogelenzang (groen)		Hoogspanningslijn
			stadsdeelgrens

Figuur 2.4 - Input strategisch beleidskader

Figuur 3.1. Kaart B.1. Groenstructuur Nissewaard (Groen en Bomen) Bron: bijlage B.1. beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026

Figuur 3.2 Kaart B.4.1. Parkenkaart Spijkenisse. Bron: bijlage B.4.1. beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026

3. Categorisering groenstructuur

Een groenstructuur is het geheel van parken, plantsoenen, singels, laan- en wegbeplantingen en andere groene zones binnen een gemeente. Bij de planning van nieuwe woonomgevingen wordt een groenstructuur in samenhang met de woon- en werkgebieden als geheel ontworpen. Het groene netwerk binnen de gemeente is samen met de waterstructuur bepalend voor de uitstraling en beleving van een stad. Ook draagt het bij aan de leefbaarheid en het klimaat in de stad.

3.1 Categorieën en groen typologieën

De groenstructuurkaarten voor Spijkenisse en de Kernen (B.1., B.4.1 en B.4.2) uit het Beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026 zijn de basis voor de uitwerking van de groenstructuur voor Stadsdeel Spijkenisse West. (zie figuur 3.1 t/m 3.3). Met het maken van dit Programma van Eisen (PvE) voor de groenstructuur van stadsdeel Spijkenisse West wordt verder ingezoomd op wijkniveau en komt er meer detail in beeld. Door te kijken naar het

gebruik, de omvang, de inrichting en de functionaliteit van een groengebied, kan bepaald worden of het functioneert als een park of een groene verbinding. Daarnaast is van belang of een groengebied een rol speelt in de hoofdgroenstructuur of in de subgroenstructuur. **Elk groengebied heeft zo een eigen functie en identiteit die ontleend worden aan de relatie met de omgeving (ruimtelijke kwaliteit), het gebruik (groene leefomgeving) en de ecologische rol (duurzaam groen) binnen het gehele groene raamwerk van Nissewaard.**

Figuur 3.3 Kaart B.4.2. Parkenkaart Kernen. Bron: bijlage B.4.1. beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026

Figuur 3.3 Bestaand groen binnen de hoofdgroenstructuur en subgroenstructuur van Stadsdeel Spijkenisse West

Binnen de groenstructuur worden drie categorieën onderscheiden

- Parken
- Groenblauwe verbindingen
- Boomstructuren

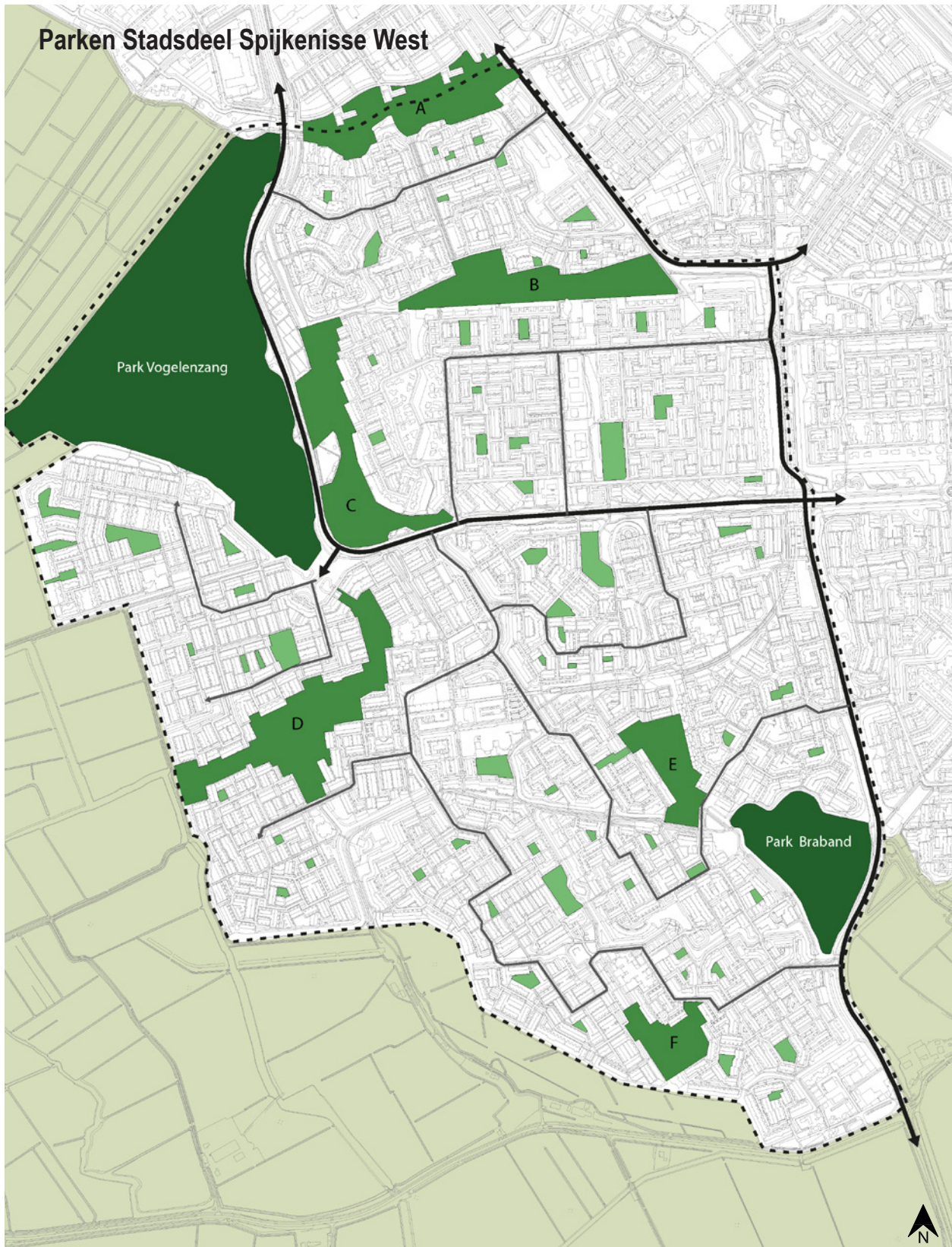
Binnen de drie categorieën parken, groenblauwe verbindingen en boomstructuren, wordt de indeling naar de diverse groen typologieën verder verdeeld. Zie figuur 3.4. Voor de categorie parken zijn dat de typologieën stadspark, wijkpark, buurtpark. Voor de categorie groenblauwe verbindingen zijn dat de typologieën groenblauwe hoofdverbindingen en groenblauwe subverbindingen. Voor de categorie boomstructuren zijn dat de typologieën hoofdstructuur bomen en substructuur bomen. Samen vormen ze de hoofdgroenstructuur en de subgroenstructuur van de stad. Zie figuur 3.3. Zoals toegelicht in paragraaf 1.3 ligt de focus in dit wijkgroenstructuurplan voor Stadsdeel Spijkenisse West op de hoofdgroenstructuur en subgroenstructuur, en wordt het functionele groen in de woonstraten niet meegenomen in de uitwerking.

Groene structuren	Groentypologieën			
	Parken	Groenblauwe verbindingen	Boomstructuren	Overig groen
Hoofdgroenstructuur	Stadpark Wijkpark	Groenblauwe hoofdverbindingen	Hoofdstructuur bomen	
Subgroenstructuur	Buurtpark	Groenblauwe subverbindingen	Substructuur bomen	
Functioneel groen				Groen in woonstraten

Figuur 3.4 Schematische weergave van de te onderscheiden categorieën en groen typologieën binnen de groenstructuur.
Bron: beleidsplan Groen & Bomen 2023-2026, pagina 37.

Om de groenstructuur verder uit te werken worden **drie thema's** onderscheiden. Dit zijn **de ruimtelijke structuur** van de groenstructuur, **het gebruik** van de groenstructuur en de **ecologische samenhang** van de groenstructuur. Deze drie thema's komen meerdere keren terug, bijvoorbeeld in de definities van de groen typologieën en in de opbouw van het programma van eisen.

In de volgende paragrafen worden de categorieën parken, groenblauwe verbindingen en boomstructuren verder toegelicht. Voor de diverse groen typologieën wordt een definitie gegeven, zodat helder is wanneer een groengebied een stadspark, wijkpark, buurtpark, een groenblauwe hoofdverbinding of een groenblauwe sub-verbinding is. Daarnaast wordt een definitie gegeven voor de verschillende typen boomstructuren, zodat helder is wanneer een boomstructuur een hoofdbomenstructuur is en wanneer het een sub-bomenstructuur is.

 Stadsparken	 Wijkparken	 Buurtparken
Park Vogelenzang	A Vierambachtenboezem	
Park Braband	B Ruwaard van Putten	
	C Westdijk	
	D Dallepark	
	E Bessengaard	
	F Archeologisch monument	

Figuur 3.6 Parken in stadsdeel Spijkenisse West

3.2 Parken

In de Lexicon van de tuin- en landschapsarchitectuur (2005, Meto J. Vroom) wordt beschreven dat het park als stedelijk element een langdurige geschiedenis heeft. Parken zijn van oudsher het resultaat van een zoektocht naar contact met de natuur, zij het in een gecultiveerde en geromantiseerde vorm. In Nederland zijn in de negentiende eeuw veel parken als wandelpark aangelegd, met de toepassing van decoratieve beplanting, slingerende paden en vijvers. In de twintigste eeuw zijn grote veranderingen opgetreden in het gebruik en ook in ideeën over de vormgeving. Zo ontstonden de volksparken en recreatieve parken, ontworpen met het oog op beoefening van sport en spel.

In de jaren 60 van de twintigste eeuw veranderde het park van een plek voor genietend flaneren in een utilitaire ruimte, doordat er bespaard werd op onderhoudskosten. De beplanting werd slechts een middel tot omzoming en geleiding van functies zoals speelweiden, speelvijvers, sportvelden, wandel en fietspaden. In de jaren 70 van de twintigste eeuw, werd als reactie hierop, meer natuurlijke beelden in het parkontwerp geïntroduceerd.

Tegenwoordig is het begrip park niet meer eenduidig. Er zijn vele soorten parken en parksystemen, functionerend als groene oase, buffer of zone. Parken kunnen als groene enclaves in een stedelijk gebied liggen, maar spelen ook een belangrijke rol in het verbinden van de binnenstad met het buitengebied. Het themapark wordt belangrijker, evenals het park dat tegemoetkomt aan de behoefte aan contemplatie in de vorm van natuurbeleving. Aandacht voor wensen en behoeften van bewoners en gebruikers is van belang. **Het gevoel van verbondenheid met openbare ruimten is bepalend voor het succes ervan.**

Stadsdeel Spijkenisse West kent meerdere parken en groengebieden, variërend in grootte en functionerend op verschillende niveaus. Voor het opstellen van het PVE vormt de Parkenkaart Spijkenisse B.4.1. uit het vastgestelde beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026 het uitgangspunt. De omvang, ruimtelijke structuur en het gebruik van een park, bepaald of een park functioneert als stadspark, wijkpark of buurtpark. In de volgende paragrafen wordt de definitie van elk type park beschreven. Met het maken van dit PvE voor de groenstructuur van stadsdeel Spijkenisse West wordt verder ingezoomd op wijkniveau en komt er meer detail in beeld. De definities uit het vigerende groenbeleid (beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026) zijn dan ook nader aangescherpt en uitgebreid.

3.2.1 Definiëring Stadsparken

Ruimtelijke structuur

- Doorgaans een grote omvang.
- Groengebied met meerdere hoofd- en sub ruimten gevormd door bomen, bosplantsoen, struiken, gras en waterpartijen.
- Meerdere entrees.
- Eigen herkenbaar karakter
- Duidelijk afgebakende gebieden.

Gebruik

- Voornaamste doelgroep zijn bezoekers en recreanten uit gemeente Nissewaard.
- Ingericht als gebieden met diverse gebruiksmogelijkheden en ruimte voor recreatie.
- Aanwezige fiets- en wandelpaden zorgen ervoor dat men het park kan beleven en gebruiken.
- Doorgaans zijn er specifieke of unieke gebruiksfuncties die niet in de wijkparken te vinden zijn.

Ecologie

- Stadsparken fungeren als belangrijke ecologische brongebieden binnen de groenstructuur van de stad.
- Stadsparken zijn onderdeel van de ecologische structuur, er zijn goede verbindingen met andere groenstructuren en waterstructuren

3.2.2 Definiëring Wijkparken

Ruimtelijke structuur

- De wijkparken zijn in veel gevallen gelegen op de grens tussen twee of meerdere woonwijken en vormen een belangrijk onderdeel van het langzaam verkeersnetwerk.
- Het wijkpark is doorgaans ingericht met één hoofdruimte en diverse sub ruimten, gevormd door bomen, bosplantsoen, struiken gras en waterpartijen.

Gebruik

- De wijkparken hebben als voornaamste doelgroep, bezoekers en recreanten uit de omliggende wijken.
- Wijkparken voorzien in dagelijkse buiten activiteiten als spelen, sporten, ontmoeten of wandelen.
- Door de ligging tussen wijken zijn ze met de fiets of te voet, goed bereikbaar voor omwonenden.

Ecologie

- Wijkparken fungeren als belangrijke ecologische brongebieden binnen de groenstructuur van de stad.
- Wijkparken zijn gekoppeld aan de groenstructuur via water- of groenverbindingen

3.2.3 Definiëring Buurtparken

Ruimtelijke structuur

- Buurtparken liggen veelal te midden van de wijken, tussen de buurten of woonblokken.
- Het buurtpark is doorgaans ingericht als één hoofdruimte die (deels) begrensd wordt door de omliggende woningen.

Gebruik

- Het buurtpark heeft als voornaamste doelgroep buurtbewoners van de omliggende buurten.
- De buurtparken spelen sociaal gezien een belangrijke rol. Ze functioneren vaak als woonkamer voor de buurt, waar omwonenden elkaar kunnen ontmoeten.
- Buurtparken bieden veilige speelplekken voor de jongste kinderen.

Ecologie

- Buurtparken spelen een belangrijke rol als ecologische stapsteen in de groenstructuur van de wijk.

3.3 Groenblauwe verbindingen

Het beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026 beschrijft dat gemeente Nissewaard haar **groenstructuren** wil **versterken, uitbreiden, verbinden en behouden**. Deze groenstructuren worden verbeeld op kaart in bijlagen B.2.1 en B.2.6 van het beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026. Op deze kaarten is een duidelijk netwerk zichtbaar van groene verbindingen die in noord-zuid richting lopen en groene verbindingen die in oost-west richting lopen.

In paragraaf 3.2 van dit Programma van Eisen voor stadsdeel Spijkenisse West zijn de diverse parken beschreven, en de definiëring daarvan. Zoals eerder benoemd is een groenstructuur het geheel van parken, plantsoenen, singels, laan- en wegbeplantingen en andere groene zones binnen de gemeente. De groenzones die de parken onderling met elkaar en het omliggende landschap verbinden worden, in het beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026, groenblauwe verbindingen genoemd. De benoeming van deze verbindingen is noodzakelijk om een definiëring voor deze groengebieden te kunnen formuleren en er een Programma van Eisen voor op te stellen. De basis voor het duiden van de groenblauwe verbindingen in stadsdeel Spijkenisse West is de bestaande groenstructuurkaart uit bijlage B.2.1 Hoofd – en Subgroenstructuur Spijkenisse van het beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026. De verbindingen zijn nader geïnventariseerd en gecategoriseerd. Het resultaat hiervan is weergegeven in de kaart van fig. 3.7.

Hoewel elke groenblauwe verbinding belangrijk is in de stedelijke structuur, wordt er onderscheid gemaakt in groenblauwe hoofdverbindingen en groenblauwe sub verbindingen. Of een verbinding hoofdstructuur of substructuur is, hangt af van de positie waar de verbinding ligt in het groenstructuurnetwerk en de stedelijke structuur van stadsdeel Spijkenisse West.

De combinatie van groen met oppervlaktewater is een belangrijke ecologische kwaliteit van de verbindingen. In veel van de groenblauwe verbindingen is oppervlaktewater aanwezig. Echter is dit niet in elke verbinding zo, en hoeft dit ook niet zo te zijn om een sterk ecologisch netwerk te vormen. De meerderheid van de verbindingen bevat wel oppervlaktewater, om die reden is gekozen voor de **naamgeving van groenblauwe verbindingen** en niet voor groene verbindingen.

Groenblauwe verbindingen Stadsdeel Spijkenisse West

- Groenblauwe hoofdverbindingen
- Groenblauwe subverbindingen
- Stadsparken
- Wijkparken

Figuur 3.7 Groenblauwe verbindingen in Spijkenisse West

3.3.1 Definiëring Groenblauwe hoofdverbindingen

Ruimtelijke structuur

- De groenblauwe hoofdverbindingen vormen doorgaans de verbinding tussen stadspark, wijkparken en/of het omliggende landschap.
- Ze hebben een lijnvormige structuur en kunnen bestaan uit water, bomen, bosplantsoen, struiken en grasvegetatie.
- Er zijn geen duidelijke hoofd- en sub ruimten te onderscheiden.

Gebruik

- Vaak zijn groenblauwe hoofdverbindingen begeleidend aan een belangrijke fietsroute of wegstructuur.

Ecologie

- De groenblauwe hoofdverbindingen vormen de ecologische verbindingen tussen de ecologische brongebieden als stadsparken, wijkparken en het omliggende landschap.

3.3.2 Definiëring Groenblauwe subverbindingen

Ruimtelijke structuur

- De groenblauwe sub verbindingen vormen doorgaans de verbinding tussen de groenblauwe hoofdverbindingen of vormen de randen van de stad.
- Ze hebben een lijnvormige structuur en kunnen bestaan uit water, bomen, bosplantsoen, struiken en grasvegetatie.
- Er zijn geen duidelijke hoofd- en sub ruimten te onderscheiden.

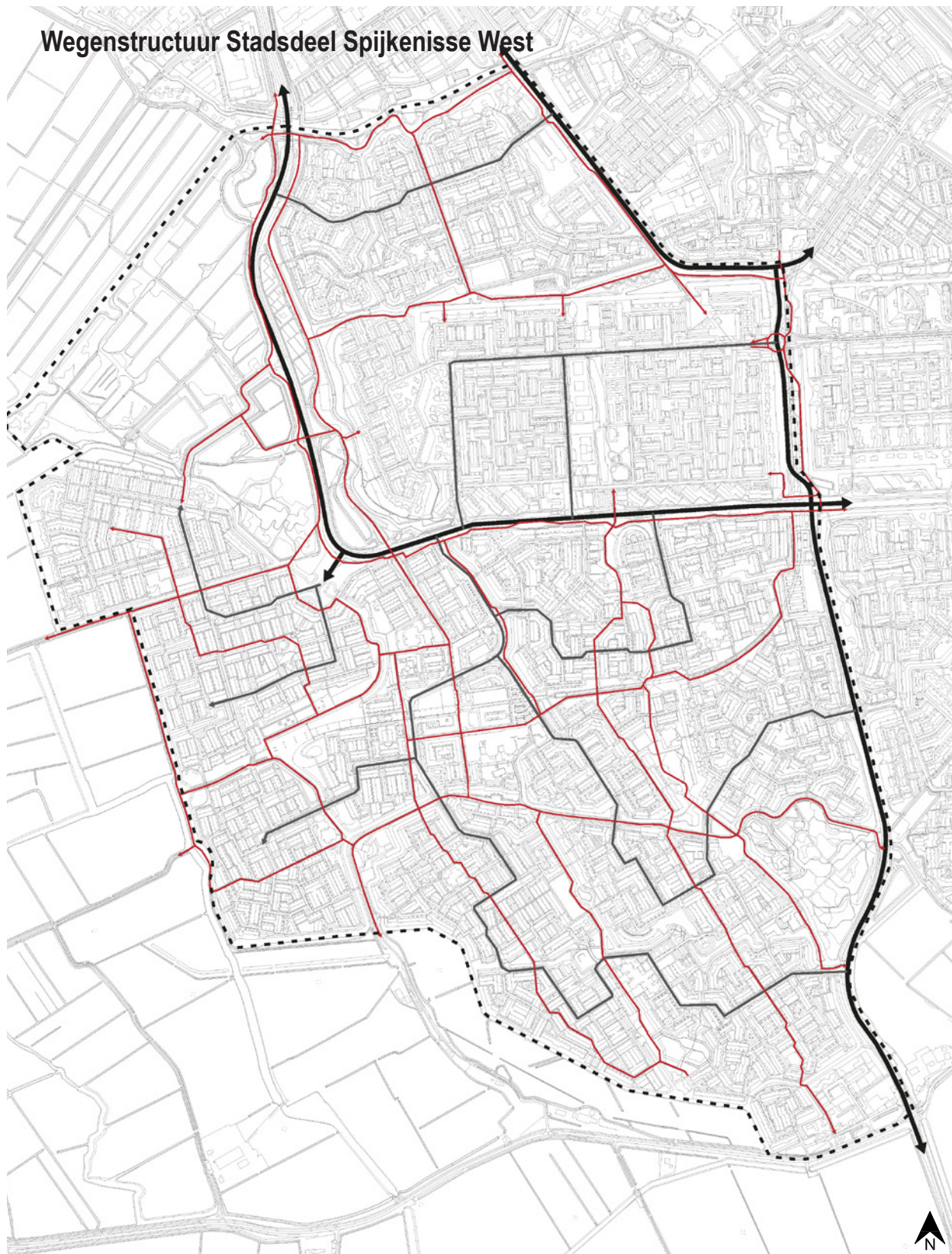
Gebruik

- Vaak zijn groenblauwe subverbindingen begeleidend aan een belangrijke fiets- of wandelroute door de wijken, óf ze bevinden zich op de overgang tussen woningen en het aangrenzende buitengebied.

Ecologie

- De groenblauwe sub verbindingen vormen de ecologische subverbindingen tussen de ecologische hoofdverbindingen en dienen als ecologische stapsteen in het groene hoofddraamwerk van de stad.

Wegenstructuur Stadsdeel Spijkenisse West

- Routing gebiedsontsluiting
- Routing wijkontsluiting
- Fietsroutes

Figuur 3.8 wegenstructuur in stadsdeel Spijkenisse West

3.4 Boomstructuren

Stadsdeel Spijkenisse West kent drie boomstructuren: hoofdstructuur bomen, sub structuur bomen, en functionele bomen. Om een Programma van Eisen te kunnen schrijven op stadsdeelniveau is ervoor gekozen om het functioneel groen van de woonstraten niet op te nemen. De functionele bomen zijn daarom in dit Programma van Eisen voor stadsdeel Spijkenisse West niet uitgewerkt.

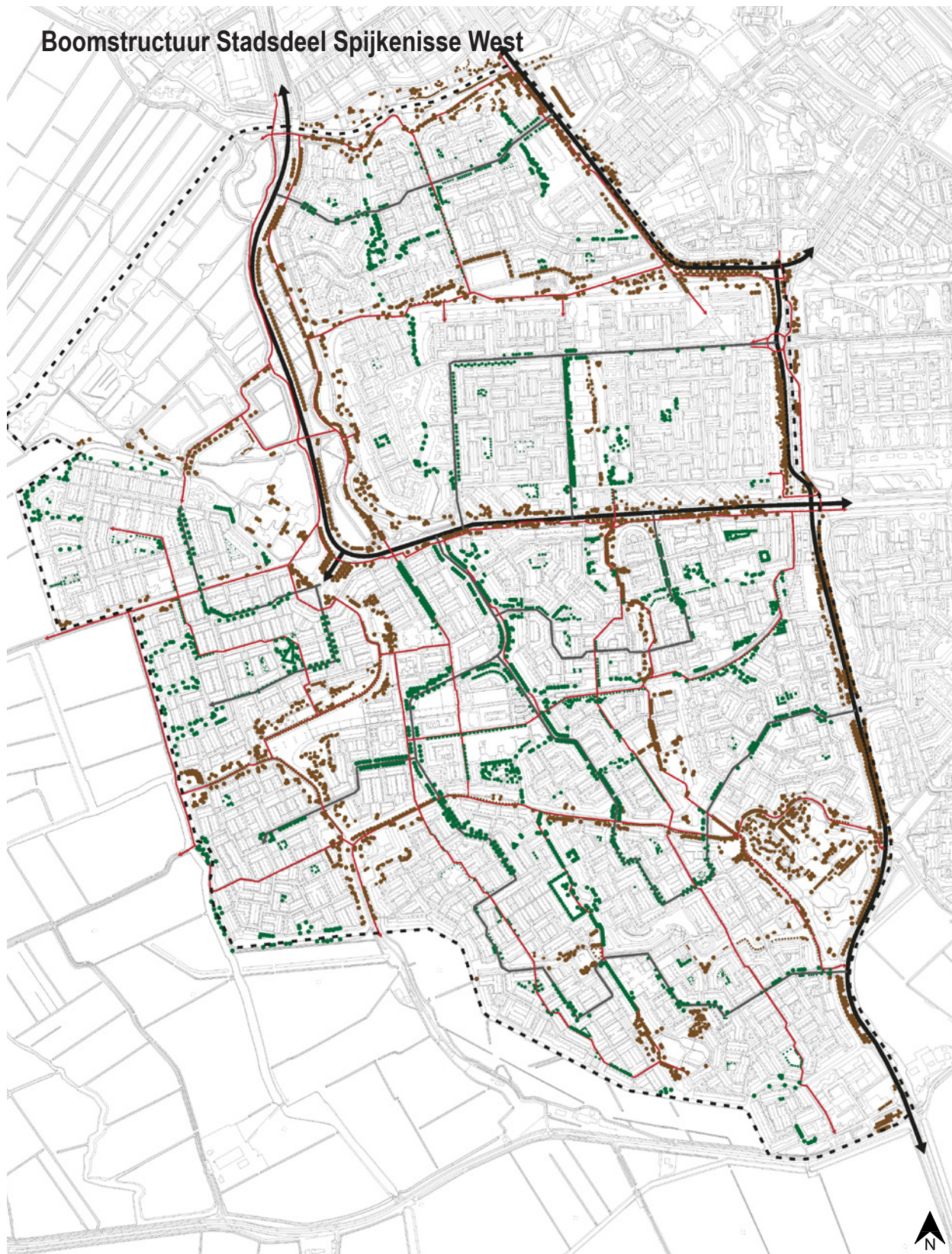
De definiëring van hoofdstructuurbomen en substructuurbomen is uitgewerkt en nader gespecificeerd. Dit komt voort uit het feit dat er verder is ingezoomd op de groenstructuur op wijkniveau waardoor er meer detail in beeld komt. Om die reden was het noodzakelijk een gedetailleerdere beschrijving te maken welke bomen binnen de hoofdstructuur vallen en welke bomen er binnen de substructuur vallen. Kaart B.3.1 Hoofd- en substructuur bomen Spijkenisse, uit Beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026 is daarvoor het uitgangspunt geweest.

De definiëring van hoofdstructuurbomen wordt onder andere gekoppeld aan gebiedsontsluitingswegen. De substructuurbomen worden onder andere gekoppeld aan de wijkontsluitingswegen. Om inzichtelijk te maken wanneer een weg een gebiedsontsluitingsweg is en wanneer een wijkontsluitingsweg, is de stedelijke structuur van de wijken nader bekeken. Gekeken is naar de ruimtelijke functie van de diverse wegen binnen deze stedelijke structuur. Op de kaart van figuur 3.8 is aangegeven welke wegen gebiedsontsluitingswegen zijn en welke wegen de wijken ontsluiten en daarmee wijkontsluitingswegen zijn. Ook zijn belangrijke fietsroutes en vrij liggende fietspaden op de kaart aangegeven. Deze spelen ook een belangrijke rol in de ontsluitingsstructuur van de wijken.

De kaart van figuur 3.8 is naast de verkeerskundige kaart van de wegategorisering gelegd. In de basis komen de kaarten over een, maar er zijn ook afwijkingen aan te wijzen. Deze afwijkingen ontstaan doordat de ene kaart vanuit verkeerskundig oogpunt is opgesteld en de andere kaart vanuit ruimtelijk oogpunt. Omdat de bomenstructuur bijdraagt aan de oriëntatie in de stedelijke structuur en een ruimtelijke rol vervult, is voor de definiëring van de hoofdstructuurbomen en substructuurbomen de kaart vanuit ruimtelijk perspectief leidend (figuur 3.8).

Bomen die onderdeel zijn van bosplantsoen of parkbos, vallen niet binnen de categorie boomstructuren. Deze bomen worden anders beheerd dan reguliere straat- en laanbomen. Hierbij wordt niet elke boom apart geïnspecteerd en onderhouden, maar het vak wordt als één geheel beheerd.

Boomstructuur Stadsdeel Spijkenisse West

- ● ● Hoofdstructuur bomen
- ● ● Substructuur bomen

Figuur 3.9 Boomstructuur in stadsdeel Spijkenisse West

3.4.1 Definiëring Hoofdstructuur bomen

Hoofdstructuur bomen omvat alle bomen in stadsparken, wijkparken en hoofdverbindingen en alle bomen begeleidend aan gebiedsontsluitingswegen. De functie van de hoofdstructuur bomen is om stedenbouwkundig en landschappelijk de hoofdinfrastructuur of watergang te volgen.

Binnen de hoofdstructuur bomen worden diverse categorieën onderscheiden, met een eigen identiteit.

- Lijnvormige bomenstructuur langs gebiedsontsluitingswegen.
- Lijnvormige bomenstructuur langs belangrijke fietspaden die zich bevinden in stadsparken, wijkparken of groenblauwe hoofdverbindingen.
- Solitaire bomen en/of boomgroepen die zich bevinden in stadsparken, wijkparken of groenblauwe hoofdverbindingen.

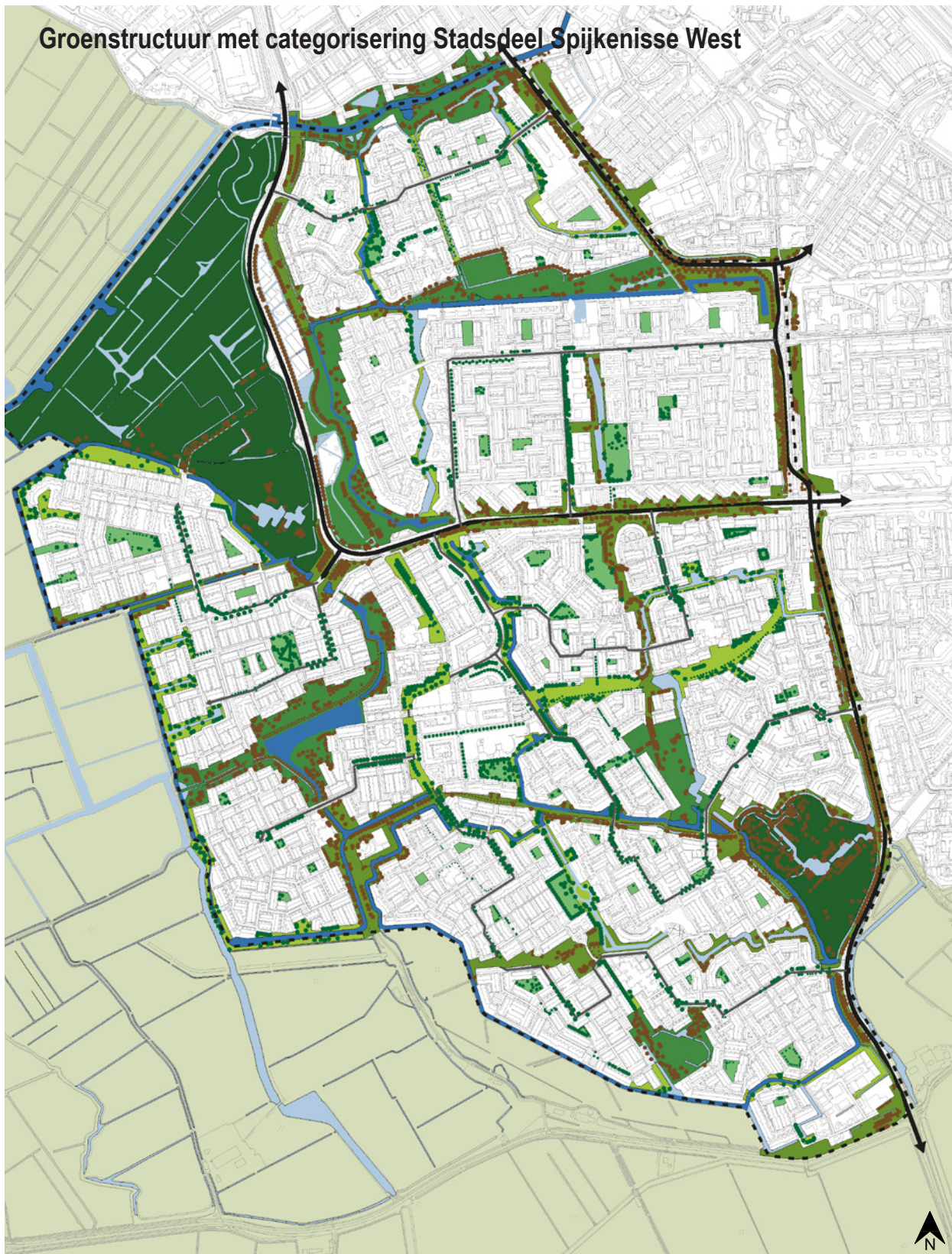
3.4.2 Definiëring Substructuur bomen

Substructuur bomen omvat alle bomen in groenblauwe subverbindingen, buurtparken en alle bomen begeleidend aan wijkontsluitingswegen. De functie van bomen in de substructuur is om groene zones en groene accenten herkenbaar te maken in de wijk.

Binnen de substructuur bomen worden diverse categorieën onderscheiden, met een eigen identiteit.

- Lijnvormige bomenstructuur langs wijkontsluitingswegen.
- Lijnvormige bomenstructuur langs belangrijke fietspaden.
- Solitaire bomen en/of boomgroepen die zich bevinden in buurtparken of groenblauwe subverbindingen.

Groenstructuur met categorisering Stadsdeel Spijkenisse West

Hoofdgroenstructuur

- Stadsparken
- Wijkparken
- Groenblauwe hoofdverbindingen
- Hoofdstructuur bomen

Subgroenstructuur

- Groenblauwe subverbindingen
- Buurtparken
- Substructuur bomen

Overig

- Oppervlakte water - waterschap
- Oppervlakte water - gemeente
- Omliggend landschap

Figuur 4.1 Hoofd- en subgroenstructuur stadsdeel Spijkenisse West

4. Groenstructuur

De huidige groenstructuur is vastgelegd in het Beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026 (zie bijlage B.2.1 Hoofd- en subgroenstructuur Spijkenisse). Aan de hand van een inventarisatie en de geformuleerde definities van de diverse groen typologieën (zoals wijkpark, buurtpark etc. zie figuur 4.2) is de groenstructuur op kaart nader gedefinieerd. Figuur 4.1 is het resultaat voor Spijkenisse-West. De groenblauwe hoofdverbindingen vormen samen met de stadsparken en wijkparken een doorlopend groen netwerk. Samen met de hoofdstructuur bomen vormen de groenblauwe hoofdverbindingen, stadsparken en de wijkparken de hoofdgroenstructuur van de stad, zie figuur 4.3. De groenblauwe subverbindingen, de substructuur bomen en de buurtparken vormen samen de subgroenstructuur van de wijk, zie figuur 4.4.

Op de hoofdgroenstructuurkaart van stadsdeel Spijkenisse West (fig. 4.3) valt duidelijk te zien dat de groene vlakken zoals de stadsparken en de wijkparken, onderling met elkaar verbonden worden door groenblauwe hoofdverbindingen. De hoofdgroenstructuur is een structuur die op zichzelf staat en een robuust netwerk vormt. Alle verbindingen zoals nu aangegeven op de kaart in figuur 4.3 zijn aanwezig, maar deze zijn op dit moment niet altijd doorlopend of van dusdanige kwaliteit dat ze ook herkenbaar zijn als hoofdgroenstructuur.

De hoofdgroenstructuur speelt een belangrijke rol op stedelijk niveau en vormt het groene raamwerk van de stad. Het verbindt het centrum met het buitengebied, het verbindt wijken met elkaar, het vergroot de beleving van groen en natuur en het stimuleert bewegen en ontmoeten. De subgroenstructuur speelt samen met de hoofdgroenstructuur een belangrijke rol op wijkniveau. De subgroenstructuur begeleid inwoners vanuit hun woning via de hoofdgroenstructuur naar het buitengebied. Ook binnen de subgroenstructuren zijn de verbindingen nu niet altijd doorlopend of van dusdanige kwaliteit dat ze ook herkenbaar zijn als groene verbinding. Het groene raamwerk van de hoofdgroenstructuur ligt in veel gevallen op de scheiding tussen woonwijken. Waar woonwijken met achterkanten naar het groen georiënteerd zijn, is de aansluiting van de woonwijken op de groenstructuur beperkt.

Kortom, de gewenste categorisering is inzichtelijk (fig. 4.1). Het Programma van Eisen uit het volgende hoofdstuk biedt handvatten en antwoorden om de groenstructuren te versterken en toekomstbestendig te maken.

Groene structuren	Groentypologieën			
	Parken	Groenblauwe verbindingen	Boomstructuren	Overig groen
Hoofdgroenstructuur	Stadpark Wijkpark	Groenblauwe hoofdverbindingen	Hoofdstructuur bomen	
Subgroenstructuur	Buurtpark	Groenblauwe subverbindingen	Substructuur bomen	
Functioneel groen				Groen in woonstraten

Figuur 4.2. Schematische weergave van de te onderscheiden categorieën en groen typologieën binnen de groenstructuur.
Bron: beleidsplan Groen & Bomen 2023-2026, pagina 37.

Hoofdgroenstructuur met categorisering Stadsdeel Spijkenisse West

Hoofdgroenstructuur

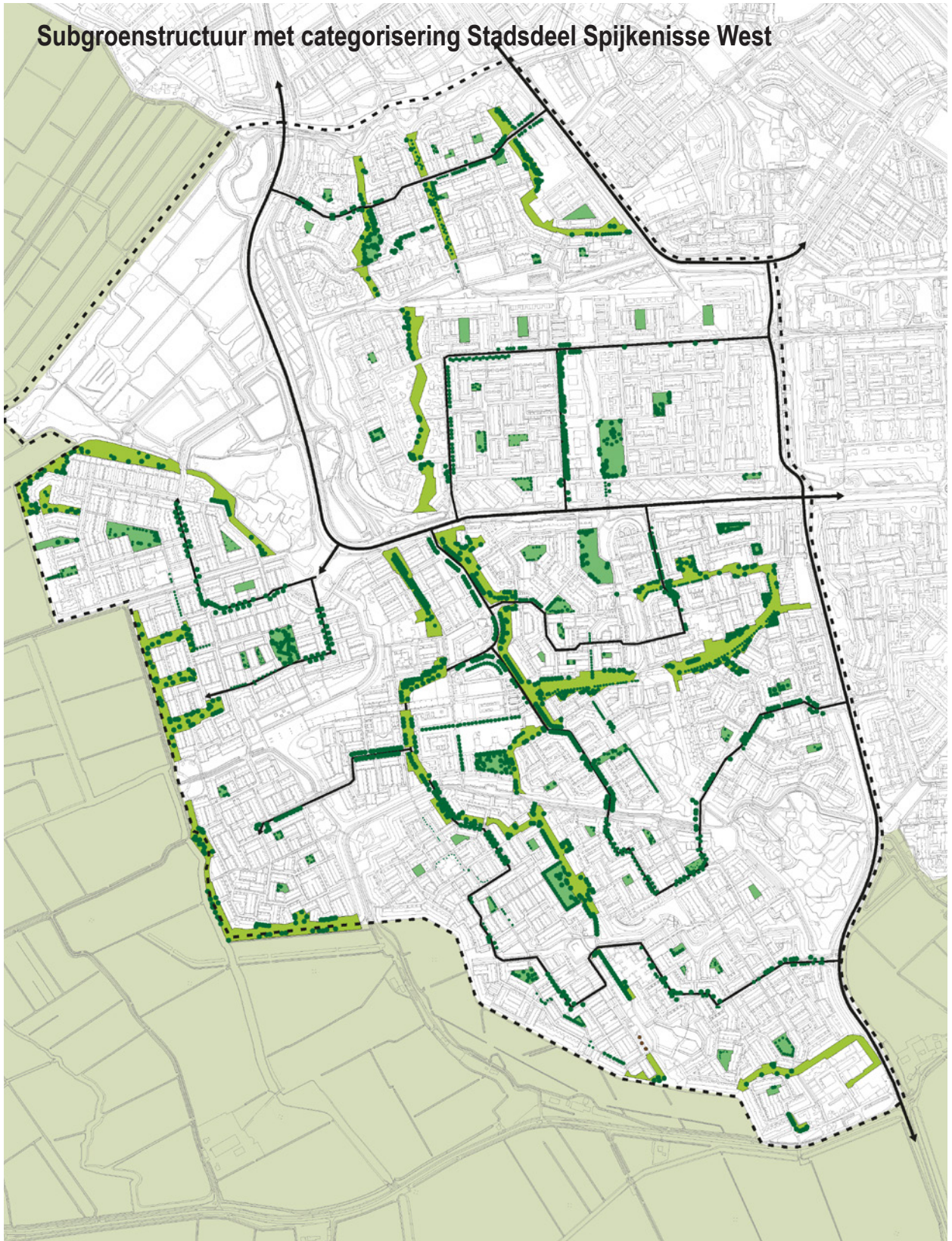
- Stadsparken
- Wijkparken
- Groenblauwe hoofdverbindingen
- Hoofdstructuur bomen

Overig

- Omliggend landschap

Figuur 4.3 Hoofdgroenstructuur stadsdeel Spijkenisse West

Subgroenstructuur met categorisering Stadsdeel Spijkenisse West

Subgroenstructuur

 Groenblauwe subverbindingen

 Buurtparken

 Substructuur bomen

Overig

 Omliggend landschap

Figuur 4.4 Subgroenstructuur stadsdeel Spijkenisse West

5. Programma van Eisen

Het beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026 beschrijft dat gemeente Nissewaard haar groene hoofd- en wijkgroenstructuren wil versterken, uitbreiden, verbinden en behouden. Door een herkenbaar en aantrekkelijk ingerichte groene leefomgeving kan de gebruiker van de openbare ruimte zich beter oriënteren, heeft het groen een uitnodigende rol als het gaat om bewegen, ontmoeten en verblijven. Het groen draagt bij aan bewustwording als het gaat om de waarde en beleving van natuur. Groene ruimte en groene begeleiding nodigen uit tot natuurlijk spelen, sporten en ontspanning. Met een juiste invulling geeft groen ruimte voor mens en dier om te leven. Om hier richting aan te geven, wordt dit in een Programma van Eisen voor stadsdeel Spijkenisse West uitgewerkt.

Zoals beschreven bij het proces in paragraaf 1.4, is op basis van de beleidsuitgangspunten van programma Toekomstbestendig Sociaal Domein, Duurzaamheid en Nissewaard naar 2040 en de beleidsplannen van Water, Spelen, Dierenwelzijn (honden), Verkeer, Verhardingen, Openbare verlichting, Civieltechnische kunstwerken en Straatmeubilair het Programma van Eisen voor de diverse groentypen (wijkpark, buurtpark, groenblauwe hoofdverbindingen etc.) binnen de groenstructuur verder uitgewerkt. Er wordt in het Programma van Eisen onderscheid gemaakt in:

- Ruimtelijke structuur
- Gebruik
- Ecologie.

De nadere invulling van het onderdeel ecologie is gebaseerd op het Plan van Aanpak Ecologie 2024. Voor iedere groen typologie wijkpark, buurtpark, groenblauwe verbinding en boomstructuren volgt hierna het Programma van Eisen.

5.1 Programma van Eisen Wijkparken

Om een volledig Programma van Eisen voor de wijkparken te kunnen schrijven zijn eerst alle wijkparken geanalyseerd. Hiermee is inzicht verkregen in de waarden van een wijkpark met betrekking tot de drie thema's ruimtelijke structuur, gebruik en ecologie (paragraaf 3.1). Voor de mens betreft de waarde van een wijkpark met name de **ruimtelijke kwaliteit, recreatie, sport, spel, toegankelijkheid en sociale veiligheid**. Voor planten en dieren betreft de waarde van een wijkpark **de ecologische verbinding, uitwisseling tussen land en water en biodiversiteit**.

Aan de hand van de doelstellingen uit het vigerend groenbeleid (zie ook paragraaf 1.4 van dit document) en de waarden van een wijkpark is er een Programma van Eisen voor wijkparken opgesteld. Aan de hand van dit PVE kan een wijkpark beoordeeld worden, met als doel om de onderdelen die minder goed tot uiting komen in de wijkparken te kunnen verbeteren. Op deze manier kan de identiteit van een wijkpark verbeterd en versterkt worden, zodat er een robuust wijkpark ontstaat dat een bijdrage levert aan de hoofdgroenstructuur. Hieronder volgt het PVE voor de wijkparken.

RUIMTELIJKE STRUCTUUR

- Een wijkpark heeft een ruimtelijke drager (bestaande uit elementen van het landschap of de stad, zoals watergang, dijk, metro, boomsingel).
- Een wijkpark heeft een duidelijk karakter (thema, kenmerkende ruimtelijke elementen).
- Een wijkpark heeft een duidelijke hoofdruimte en één of meer sub-ruimten.

- De ruimten vormen een samenhangend geheel, door zichtlijnen met elkaar verbonden.
- De verhouding tussen de open ruimte, halfopen ruimte en gesloten massa zorgt voor een optimale ruimtelijke beleving van het wijkpark.
- Er is in het wijkpark diversiteit in bepantingstypen. (Een bepantingstype is een groep planten van gelijkwaardige verschijningsvormen en kenmerken. Bv. solitaire bomen, bomenrij, bosplantsoen, struikenrij, haag, vaste planten, gazon, kruiden, rozen, water- en oeverplanten)
- Er is in het wijkpark diversiteit in bepantingssoorten. (Bepantingssoorten zijn plantsoorten met eigen specifieke kenmerken. Bv. met kenmerken als bloeiend, wintergroen, vruchtdragend, geurend.)
- Het oppervlaktewater is zichtbaar en draagt bij aan de ruimtelijke beleving van het park.
- Een wijkpark is te voet toegankelijk vanuit alle aangrenzende buurten.

GEBRUIK

- Een wijkpark biedt een diversiteit aan plekken voor natuurbeleving en recreatie.
- De toegangen zijn herkenbaar, overzichtelijk en nodigen uit om het park te betreden.
- De wandelpaden vormen een logische, aaneengesloten routing door het park (ommetje).
- Fietspaden zijn goed toegankelijk en vormen een aaneengesloten netwerk met een logische routing.
- Er is een diversiteit aan recreatieve functies, zoals sporten, spelen en ontmoeten.
- Er zijn mogelijkheden voor diverse vormen van waterrecreatie.

ECOLOGIE

- Een wijkpark is via watergangen en/of groenstroken verbonden met andere groengebieden.
- In een wijkpark zijn diverse biotopen aanwezig (een biotoop is een karakteristieke leefomgeving van een levensgemeenschap (flora en fauna) zoals bosje, struweel, mantel, zoom, oever, water)
- In een wijkpark worden aanwezige ecologische gradiënten benut (droog-nat, warm-koud, zon-schaduw etc.).
- De doorgaande oevers zijn zo natuurlijk mogelijk en hebben een flauwe oever >1:4.
- Er is voldoende voedselaanbod voor dieren(fauna) aanwezig (er zijn bloeiende en noot- of besdragende soorten toegepast).
- Er is jaarrond schuil- en nestgelegenheid voor dieren aanwezig (bv. bomen, broedhopen, takkenhopen of rillen, een bijenhotel, oeverzwaluwwand).
- De sortimentskeuze is afgestemd op de functie (bv. geen Eik aanplanten bij een speelplek i.v.m. eikenprocessierups)
- Het sortiment is bij voorkeur inheems, als dit niet past op de locatie worden cultivars van inheemse soorten toegepast of eventueel waard- en drachtplanten.
- Het beheer is afgestemd op de functies, verzorgend waar nodig en ecologisch waar het kan.

5.1.1 Kansen wijkparken

In paragraaf 5.1 is beschreven dat het Programma van Eisen is ontstaan op basis van de analyse van elk wijkpark binnen stadsdeel Spijkenisse West. De wijkparken spelen een dusdanige cruciale rol in de hoofdgroenstructuur dat het wenselijk is om inzichtelijk te maken wat de kansen voor optimalisatie van de wijkparken zijn. Aan de hand van locatie specifieke analyses en het opgestelde algemene PVE voor de wijkparken (paragraaf 5.1), is ieder wijkpark beoordeeld op basis van het Programma van Eisen voor de wijkparken. Ook is per park een kansenkaart opgesteld. De belangrijkste conclusies en kansen worden per wijkpark in de volgende paragrafen inzichtelijk gemaakt.

5.1.2 Wijkpark Vierambachtenboezem

Conclusie analyse: De identiteit van het wijkpark Vierambachtenboezem is in balans en verbonden met de watergang. Aan de noordzijde is de ruimtelijke kwaliteit door de weinige beplantingstypen (bv. solitaire bomen, bosplantsoen, kruiden, struiken) tussen de woontorens te beperkt. Aan de zuidzijde is ruimtelijke kwaliteit hoog door de slingerende dijk in het groen. Deze kleinschaligheid maakt het ongeschikt voor grootschalige veranderingen. Aan de noordzijde door inzet van meer beplantingstypen de biodiversiteit verhogen en de recreatieve mogelijkheden versterken.

	Ruimtelijke structuur	Gebruik	Ecologie
1	Een wijkpark heeft een ruimtelijke drager (bestaande uit elementen van het landschap of de stad, zoals watergang, dijk, metro, boomsingel).	1 Een wijkpark biedt een diversiteit aan plekken voor natuurbeleving en recreatie.	1 Een wijkpark is via watergangen en/of groenstroken verbonden met andere groengebieden.
2	Een wijkpark heeft een duidelijk karakter (thema, kenmerkende ruimtelijke elementen).	2 De toegangen zijn herkenbaar, overzichtelijk en nodigen uit om het park te betreden.	2 In een wijkpark zijn diverse biotopen aanwezig (bv. bosje, bomen, struweel, mantel, zoom, oever, kruiden, water).
3	Een wijkpark heeft een duidelijke hoofdruimte en één of meer sub-ruimten.	3 De wandelpaden vormen een logische, aaneengesloten routing door het park (ommetje).	3 In een wijkpark worden aanwezige ecologische gradiënten benut (droog-nat, warm-koud, zon-schaduw etc).
4	De ruimten vormen een samenhangend geheel, door zichtlijnen met elkaar verbonden.	4 Fietspaden zijn goed toegankelijk en vormen een aaneengesloten netwerk met een logische routing.	4 De doorgaande oevers zijn zo natuurlijk mogelijk en hebben een flauwe oever >1:4.
5	De verhouding tussen de open ruimte, halfopen ruimte en gesloten massa zorgt voor een optimale ruimtelijke beleving van het wijkpark.	5 Er is een diversiteit aan recreatieve functies, zoals sporten, spelen en ontmoeten.	5 Er is voldoende voedselaanbod voor dieren (fauna) aanwezig (er zijn bloeiende en noot- of besdragende soorten toegepast).
6	Er is in het wijkpark diversiteit in beplantingstypen (bv. solitaire bomen, bomenrij, bosplantsoen, struiken, kruidenrijkgras, vaste planten, oevers etc.).	6 Er zijn mogelijkheden voor diverse vormen van waterrecreatie.	6 Er is jaarrond schuil- en nestgelegenheid voor dieren aanwezig (bv. bomen, broedhopen, takkenhopen of rillen, een bijenhotel, oeverwaluwand).
7	Er is in het wijkpark diversiteit in beplantingssoorten (met kenmerken als bloeiend, wintergroen, vruchtdragend, geurend).		7 De sortimentskeuze is afgestemd op de functie (bv. geen Eik aanplanten bij een speelplek i.v.m. eikenprocessierups)
8	Het oppervlaktewater is zichtbaar en draagt bij aan de ruimtelijke beleving van het park.		8 Het sortiment is bij voorkeur inheems, indien dit niet past op de locatie worden cultivars van inheemse soorten toegepast of eventueel waard- en drachtplanten.
9	Een wijkpark is te voet toegankelijk vanuit alle aangrenzende buurten.		9 Het beheer is afgestemd op de functies, verzorgend waar nodig en ecologisch waar het kan.

Toetsing

- voldoet
- kan verbeterd worden
- voldoet niet

Figuur 5.1.1 Toetsing PvE Wijkpark Vierambachtenboezem

Figuur 5.1.2 Aanduiding locatie Wijkpark Vierambachtenboezem

Kansen voor optimalisatie wijkpark Vierambachtenboezem:

- 1. De ruimtelijke beleving van de vijver aan de noordzijde laten aansluiten bij het park en verbinden met de Vierambachtenboezem. Met inzet van meer beplantingstypen de biodiversiteit verhogen en de recreatieve mogelijkheden versterken.
- 2. De noordzijde van het park beter beleefbaar maken door de padenstructuur te verbeteren.
- - - - grens wijkpark

Figuur 5.1.3 Kansenkaart wijkpark Vierambachtenboezem.

5.1.3 Wijkpark Ruwaard van Putten (West)

Conclusie analyse: De ruimtelijke beleving van het park is beperkt door de eenzijdige inrichting van open ruimte en gesloten massa. Het park mist hierdoor karakter. De ruimten vormen geen samenhangend geheel en zijn niet door zichtlijnen met elkaar verbonden. Er is weinig diversiteit in beplantingstypen, beplantingssoorten, recreatieve plekken en wandelroutes. De verbinding met de buurten aan de noordzijde is onvoldoende.

	Ruimtelijke structuur	Gebruik	Ecologie
1	Een wijkpark heeft een ruimtelijke drager (bestaande uit elementen van het landschap of de stad, zoals watergang, dijk, metro, boomsingel).	1 Een wijkpark biedt een diversiteit aan plekken voor natuurbeleving en recreatie.	1 Een wijkpark is via watergangen en/of groenstroken verbonden met andere groengebieden.
2	Een wijkpark heeft een duidelijk karakter (thema, kenmerkende ruimtelijke elementen).	2 De toegangen zijn herkenbaar, overzichtelijk en nodigen uit om het park te betreden.	2 In een wijkpark zijn diverse biotopen aanwezig (bv. bosje, bomen, struweel, mantel, zoom, oever, kruiden, water).
3	Een wijkpark heeft een duidelijke hoofdruimte en één of meer sub-ruimten.	3 De wandelpaden vormen een logische, aaneengesloten routing door het park (ommetje).	3 In een wijkpark worden aanwezige ecologische gradiënten benut (droog-nat, warm-koud, zon-schaduw etc).
4	De ruimten vormen een samenhangend geheel, door zichtlijnen met elkaar verbonden.	4 Fietspaden zijn goed toegankelijk en vormen een aaneengesloten netwerk met een logische routing.	4 De doorgaande oevers zijn zo natuurlijk mogelijk en hebben een flauwe oever >1:4.
5	De verhouding tussen de open ruimte, halfopen ruimte en gesloten massa zorgt voor een optimale ruimtelijke beleving van het wijkpark.	5 Er is een diversiteit aan recreatieve functies, zoals sporten, spelen en ontmoeten.	5 Er is voldoende voedselaanbod voor dieren (fauna) aanwezig (er zijn bloeiende en noot- of besdragende soorten toegepast).
6	Er is in het wijkpark diversiteit in beplantingstypen (bv. solitaire bomen, bomenrij, bosplantsoen, struiken, kruidenrijkgras, vaste planten, oevers etc.).	6 Er zijn mogelijkheden voor diverse vormen van waterrecreatie.	6 Er is jaarrond schuil- en nestgelegenheid voor dieren aanwezig (bv. bomen, broedhopen, takkenhopen of rillen, een bijenhotel, oeverwaluwand).
7	Er is in het wijkpark in diversiteit in beplantingssoorten (met kenmerken als bloeiend, wintergroen, vruchtdragend, geurend).		7 De sortimentskeuze is afgestemd op de functie (bv. geen Eik aanplanten bij een speelplek i.v.m. eikenprocessierups)
8	Het oppervlaktewater is zichtbaar en draagt bij aan de ruimtelijke beleving van het park.		8 Het sortiment is bij voorkeur inheems, indien dit niet past op de locatie worden cultivars van inheemse soorten toegepast of eventueel waard- en drachtplanten.
9	Een wijkpark is te voet toegankelijk vanuit alle aangrenzende buurten.		9 Het beheer is afgestemd op de functies, verzorgend waar nodig en ecologisch waar het kan.

Toetsing

- voldoet
- kan verbeterd worden
- voldoet niet

Figuur 5.1.4 Toetsing PvE Wijkpark Ruwaard van Putten (West)

Figuur 5.1.5 Aanduiding locatie Wijkpark Ruwaard van Putten (West)

Kansen voor optimalisatie wijkpark Ruwaard van Putten:

1. Openheid in de beplanting maken om de samenhang en overzichtelijkheid tussen de diverse ruimtes te vergroten en de (sociale) veiligheid van het park te verhogen. Vergroten van de diversiteit in beplantingstypen en het verbeteren van de relatie met het water zal de ruimtelijke beleving en biodiversiteit verhogen.

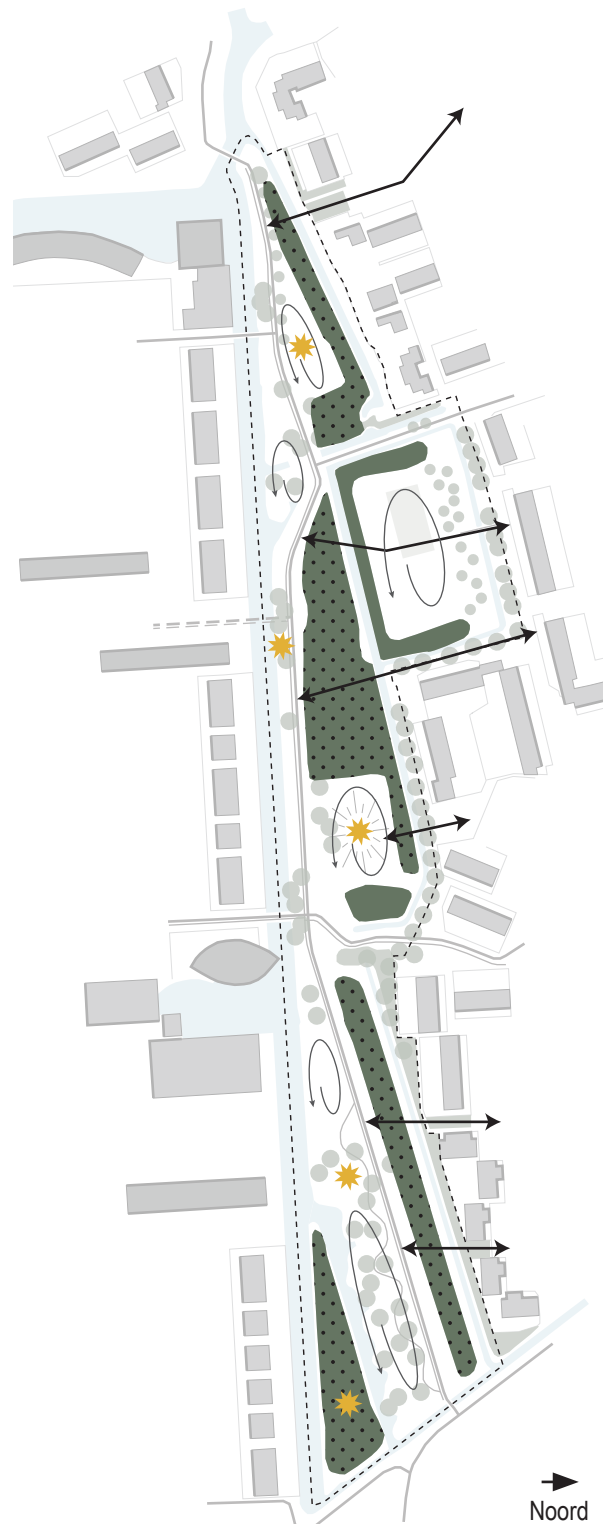
2. Toegankelijkheid van de buurten aan de noordzijde van het park verbeteren.

3. Meer diversiteit in plekken voor recreatieve functies, waterrecreatie en natuurbeleving.

----- grens wijkpark

Figuur 5.1.6 Kansenkaart wijkpark Ruwaard van Putten

5.1.4 Wijkpark Westdijk

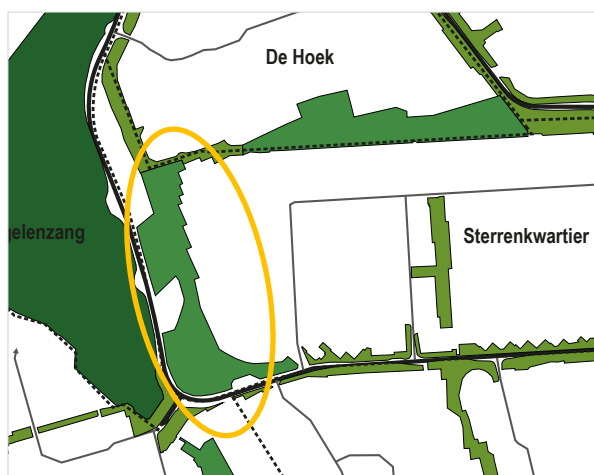
Conclusie analyse: De dijk in het park is een beeldbepalende ruimtelijke drager die onvoldoende wordt benut. De beplanting is eentonig en te dicht, waardoor de ruimtelijke beleving niet optimaal is. De oriëntatie in het park op het naastgelegen park Vogelenzang is onvoldoende, mede door de barrière werking van de Baljuwlaan.

	Ruimtelijke structuur	Gebruik	Ecologie
1	Een wijkpark heeft een ruimtelijke drager (bestaande uit elementen van het landschap of de stad, zoals watergang, dijk, metro, boomsingel).	1 Een wijkpark biedt een diversiteit aan plekken voor natuurbeleving en recreatie.	1 Een wijkpark is via watergangen en/of groenstroken verbonden met andere groengebieden.
2	Een wijkpark heeft een duidelijk karakter (thema, kenmerkende ruimtelijke elementen).	2 De toegangen zijn herkenbaar, overzichtelijk en nodigen uit om het park te betreden.	2 In een wijkpark zijn diverse biotopen aanwezig (bv. bosje, bomen, struweel, mantel, zoom, oever, kruiden, water).
3	Een wijkpark heeft een duidelijke hoofdruimte en één of meer sub-ruimten.	3 De wandelpaden vormen een logische, aaneengesloten routing door het park (ommetje).	3 In een wijkpark worden aanwezige ecologische gradiënten benut (droog-nat, warm-koud, zon-schaduw etc).
4	De ruimten vormen een samenhangend geheel, door zichtlijnen met elkaar verbonden.	4 Fietspaden zijn goed toegankelijk en vormen een aaneengesloten netwerk met een logische routing.	4 De doorgaande oevers zijn zo natuurlijk mogelijk en hebben een flauwe oever >1:4.
5	De verhouding tussen de open ruimte, halfopen ruimte en gesloten massa zorgt voor een optimale ruimtelijke beleving van het wijkpark.	5 Er is een diversiteit aan recreatieve functies, zoals sporten, spelen en ontmoeten.	5 Er is voldoende voedselaanbod voor dieren (fauna) aanwezig (er zijn bloeiende en noot- of besdragende soorten toegepast).
6	Er is in het wijkpark diversiteit in beplantingstypen (bv. solitaire bomen, bomenrij, bosplantsoen, struiken, kruidenrijkgras, vaste planten, oevers etc.).	6 Er zijn mogelijkheden voor diverse vormen van waterrecreatie.	6 Er is jaarrond schuil- en nestgelegenheid voor dieren aanwezig (bv. bomen, broedhopen, takkenhopen of rillen, een bijenhotel, oeverwaluwand).
7	Er is in het wijkpark in diversiteit in beplantingssoorten (met kenmerken als bloeiend, wintergroen, vruchtdragend, geurend).		7 De sortimentskeuze is afgestemd op de functie (bv. geen Eik aanplanten bij een speelplek i.v.m. eikenprocessierups)
8	Het oppervlaktewater is zichtbaar en draagt bij aan de ruimtelijke beleving van het park.		8 Het sortiment is bij voorkeur inheems, indien dit niet past op de locatie worden cultivars van inheemse soorten toegepast of eventueel waard- en drachtplanten.
9	Een wijkpark is te voet toegankelijk vanuit alle aangrenzende buurten.		9 Het beheer is afgestemd op de functies, verzorgend waar nodig en ecologisch waar het kan.

Toetsing

- voldoet
- kan verbeterd worden
- voldoet niet

Figuur 5.1.7 Toetsing PvE Wijkpark Westdijk

Figuur 5.1.8 Aanduiding locatie Wijkpark Westdijk

Kansen voor optimalisatie wijkpark Westdijk:

Figuur 5.1.9 Kansenskaart wijkpark Westdijk

5.1.5 Wijkpark Dallepark

Conclusie analyse: De variatie in ruimtelijke beleving is beperkt door het langgerekte karakter van smalle ruimten, aan weerszijden van de watergang. De groene inrichting is eenzijdig en reageert niet op het beeldbepalende kunstwerk “De Walvisstaarten”. Er is weinig diversiteit in beplantingstypen, beplantingssoorten en plekken voor natuur en natuurbeleving. Waar het park zich splitst bij de metrobaan is de overgang naar het landschap niet herkenbaar.

	Ruimtelijke structuur	Gebruik	Ecologie
1	Een wijkpark heeft een ruimtelijke drager (bestaande uit elementen van het landschap of de stad, zoals watergang, dijk, metro, boomsingel).	1 Een wijkpark biedt een diversiteit aan plekken voor natuurbeleving en recreatie.	1 Een wijkpark is via watergangen en/of groenstroken verbonden met andere groengebieden.
2	Een wijkpark heeft een duidelijk karakter (thema, kenmerkende ruimtelijke elementen).	2 De toegangen zijn herkenbaar, overzichtelijk en nodigen uit om het park te betreden.	2 In een wijkpark zijn diverse biotopen aanwezig (bv. bosje, bomen, struweel, mantel, zoom, oever, kruiden, water).
3	Een wijkpark heeft een duidelijke hoofdruimte en één of meer sub-ruimten.	3 De wandelpaden vormen een logische, aaneengesloten routing door het park (ommetje).	3 In een wijkpark worden aanwezige ecologische gradiënten benut (droog-nat, warm-koud, zon-schaduw etc).
4	De ruimten vormen een samenhangend geheel, door zichtlijnen met elkaar verbonden.	4 Fietspaden zijn goed toegankelijk en vormen een aaneengesloten netwerk met een logische routing.	4 De doorgaande oevers zijn zo natuurlijk mogelijk en hebben een flauwe oever >1:4.
5	De verhouding tussen de open ruimte, halfopen ruimte en gesloten massa zorgt voor een optimale ruimtelijke beleving van het wijkpark.	5 Er is een diversiteit aan recreatieve functies, zoals sporten, spelen en ontmoeten.	5 Er is voldoende voedselaanbod voor dieren (fauna) aanwezig (er zijn bloeiende en noot- of besdragende soorten toegepast).
6	Er is in het wijkpark diversiteit in beplantingstypen (bv. solitaire bomen, bomenrij, bosplantsoen, struiken, kruidenrijkgras, vaste planten, oevers etc.).	6 Er zijn mogelijkheden voor diverse vormen van waterrecreatie.	6 Er is jaarrond schuil- en nestgelegenheid voor dieren aanwezig (bv. bomen, broedhopen, takkenhopen of rillen, een bijenhotel, oeverwaluwand).
7	Er is in het wijkpark in diversiteit in beplantingssoorten (met kenmerken als bloeiend, wintergroen, vruchtdragend, geurend).		7 De sortimentskeuze is afgestemd op de functie (bv. geen Eik aanplanten bij een speelplek i.v.m. eikenprocessierups)
8	Het oppervlaktewater is zichtbaar en draagt bij aan de ruimtelijke beleving van het park.		8 Het sortiment is bij voorkeur inheems, indien dit niet past op de locatie worden cultivars van inheemse soorten toegepast of eventueel waard- en drachtplanten.
9	Een wijkpark is te voet toegankelijk vanuit alle aangrenzende buurten.		9 Het beheer is afgestemd op de functies, verzorgend waar nodig en ecologisch waar het kan.

Toetsing

- voldoet
- kan verbeterd worden
- voldoet niet

Figuur 5.1.10 Toetsing PVE Wijkpark Dallepark

Figuur 5.1.11 Aanduiding locatie Wijkpark Dallepark

Kansen voor optimalisatie Dallepark:

1. De gehele ruimtelijke beleving versterken in samenhang met de uitstraling van het kunstwerk, het langgerekte karakter en de relatie met het water.

2. Diversiteit vergroten tussen de ruimtes onderling door meer variatie in beplantingstypen, beplantingssoorten. Hierdoor ontstaat meer variatie in natuur en natuurbeleving en dit versterkt de recreatieve waarde.

3. De overgang naar het landschap natuurlijker inrichten. De barrière ontstaan door het schoolplein verzachten met inzet van de groene inrichting.

----- grens wijkpark

Figuur 5.1.12 Kansenkaart wijkpark Dallepark

↑
Noord

5.1.6 Wijkpark Bessengaard

Conclusie analyse: Er is geen herkenbaar karakter of ruimtelijke drager zichtbaar. De dichte opgaande beplanting van bosplantsoen en riet belemmert de visuele samenhang tussen de diverse aanwezige ruimtes. Er is weinig diversiteit in beplanting en er zijn weinig plekken voor natuur, natuurbeleving en recreatie.

	Ruimtelijke structuur	Gebruik	Ecologie
1	Een wijkpark heeft een ruimtelijke drager (bestaande uit elementen van het landschap of de stad, zoals watergang, dijk, metro, boomsingel).	1 Een wijkpark biedt een diversiteit aan plekken voor natuurbeleving en recreatie.	1 Een wijkpark is via watergangen en/of groenstroken verbonden met andere groengebieden.
2	Een wijkpark heeft een duidelijk karakter (thema, kenmerkende ruimtelijke elementen).	2 De toegangen zijn herkenbaar, overzichtelijk en nodigen uit om het park te betreden.	2 In een wijkpark zijn diverse biotopen aanwezig (bv. bosje, bomen, struweel, mantel, zoom, oever, kruiden, water).
3	Een wijkpark heeft een duidelijke hoofdruimte en één of meer sub-ruimten.	3 De wandelpaden vormen een logische, aaneengesloten routing door het park (ommetje).	3 In een wijkpark worden aanwezige ecologische gradiënten benut (droog-nat, warm-koud, zon-schaduw etc).
4	De ruimten vormen een samenhangend geheel, door zichtlijnen met elkaar verbonden.	4 Fietspaden zijn goed toegankelijk en vormen een aaneengesloten netwerk met een logische routing.	4 De doorgaande oevers zijn zo natuurlijk mogelijk en hebben een flauwe oever >1:4.
5	De verhouding tussen de open ruimte, halfopen ruimte en gesloten massa zorgt voor een optimale ruimtelijke beleving van het wijkpark.	5 Er is een diversiteit aan recreatieve functies, zoals sporten, spelen en ontmoeten.	5 Er is voldoende voedselaanbod voor dieren (fauna) aanwezig (er zijn bloeiende en noot- of besdragende soorten toegepast).
6	Er is in het wijkpark diversiteit in beplantingstypen (bv. solitaire bomen, bomenrij, bosplantsoen, struiken, kruidenrijkgras, vaste planten, oevers etc.).	6 Er zijn mogelijkheden voor diverse vormen van waterrecreatie.	6 Er is jaarrond schuil- en nestgelegenheid voor dieren aanwezig (bv. bomen, broedhopen, takkenhopen of rillen, een bijenhotel, oeverwaluwand).
7	Er is in het wijkpark in diversiteit in beplantingssoorten (met kenmerken als bloeiend, wintergroen, vruchtdragend, geurend).		7 De sortimentskeuze is afgestemd op de functie (bv. geen eikenprocessierups)
8	Het oppervlaktewater is zichtbaar en draagt bij aan de ruimtelijke beleving van het park.		8 Het sortiment is bij voorkeur inheems, indien dit niet past op de locatie worden cultivars van inheemse soorten toegepast of eventueel waard- en drachtplanten.
9	Een wijkpark is te voet toegankelijk vanuit alle aangrenzende buurten.		9 Het beheer is afgestemd op de functies, verzorgend waar nodig en ecologisch waar het kan.

Toetsing

- voldoet
- kan verbeterd worden
- voldoet niet

Figuur 5.1.13 Toetsing PVE Wijkpark Bessengaard

Figuur 5.1.14 Aanduiding locatie Wijkpark Bessengaard

Kansen voor optimalisatie wijkpark Bessengaard:

- 1. Openheid maken in de beplanting om een betere verhouding en samenhang tussen de diverse ruimtes te creëren. Dit verbetert de ruimtelijke beleving en verhoogt de (sociale) veiligheid in het park. Het aanpassen van de beplanting geeft tegelijkertijd een impuls aan de natuur en recreatie.
- 2. Eerst de ruimtelijke drager typeren om vervolgens in te zetten op het creëren van een herkenbaar karakter van het park.
- 3. In de sub-ruimtes meer diversiteit in beplantingstypen én beplantingssoorten. De aanwezige plekken aan het water, op de heuvel en op het speelveld versterken voor natuurbeleving en recreatie..
- Zichtlijnen naar het water, de school en tussen de onderlinge ruimten in, verbeteren.
- grens wijkpark

Figuur 5.1.15 Kansenkaart wijkpark Bessengaard

5.1.7 Wijkpark Archeologisch monument

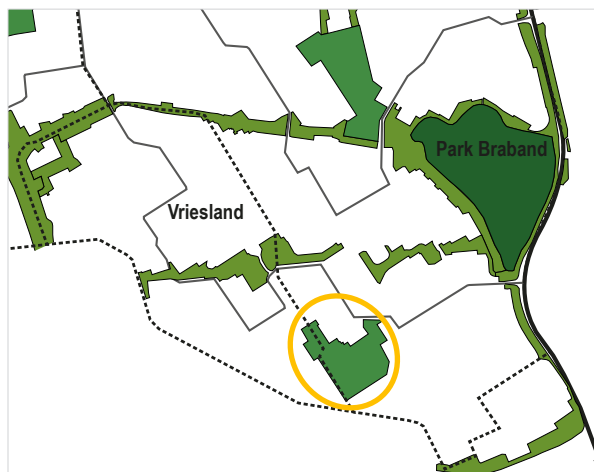
Conclusie analyse: Het karakter van het park komt niet tot uiting door het ontbreken van de relatie met de archeologische vondsten in de ondergrond. De ruimtelijke kwaliteit is zeer beperkt door de eenzijdige en eenvormige beplanting van bosplantsoen. De aanwezige wandelpaden dienen verbeterd te worden. De maatregelen die nodig zijn voor de conservatie van het monument beperkt de mogelijkheden voor recreatieve voorzieningen. De natuurwaarde in het park is beperkt door de eenzijdige beplanting en de beschoeide oever.

	Ruimtelijke structuur	Gebruik	Ecologie
1	Een wijkpark heeft een ruimtelijke drager (bestaande uit elementen van het landschap of de stad, zoals watergang, dijk, metro, boomsingel).	1 Een wijkpark biedt een diversiteit aan plekken voor natuurbeleving en recreatie.	1 Een wijkpark is via watergangen en/of groenstroken verbonden met andere groengebieden.
2	Een wijkpark heeft een duidelijk karakter (thema, kenmerkende ruimtelijke elementen).	2 De toegangen zijn herkenbaar, overzichtelijk en nodigen uit om het park te betreden.	2 In een wijkpark zijn diverse biotopen aanwezig (bv. bosje, bomen, struweel, mantel, zoom, oever, kruiden, water).
3	Een wijkpark heeft een duidelijke hoofdruimte en één of meer sub-ruimten.	3 De wandelpaden vormen een logische, aaneengesloten routing door het park (ommetje).	3 In een wijkpark worden aanwezige ecologische gradiënten benut (droog-nat, warm-koud, zon-schaduw etc).
4	De ruimten vormen een samenhangend geheel, door zichtlijnen met elkaar verbonden.	4 Fietspaden zijn goed toegankelijk en vormen een aaneengesloten netwerk met een logische routing.	4 De doorgaande oevers zijn zo natuurlijk mogelijk en hebben een flauwe oever >1:4.
5	De verhouding tussen de open ruimte, halfopen ruimte en gesloten massa zorgt voor een optimale ruimtelijke beleving van het wijkpark.	5 Er is een diversiteit aan recreatieve functies, zoals sporten, spelen en ontmoeten.	5 Er is voldoende voedselaanbod voor dieren (fauna) aanwezig (er zijn bloeiende en noot- of besdragende soorten toegepast).
6	Er is in het wijkpark diversiteit in beplantingstypen (bv. solitaire bomen, bomenrij, bosplantsoen, struiken, kruidenrijkgras, vaste planten, oevers etc.).	6 Er zijn mogelijkheden voor diverse vormen van waterrecreatie.	6 Er is jaarrond schuil- en nestgelegenheid voor dieren aanwezig (bv. bomen, broedhopen, takkenhopen of rillen, een bijenhotel, oeverwaluwand).
7	Er is in het wijkpark in diversiteit in beplantingssoorten (met kenmerken als bloeiend, wintergroen, vruchtdragend, geurend).		7 De sortimentskeuze is afgestemd op de functie (bv. geen eikenprocessierups)
8	Het oppervlaktewater is zichtbaar en draagt bij aan de ruimtelijke beleving van het park.		8 Het sortiment is bij voorkeur inheems, indien dit niet past op de locatie worden cultivars van inheemse soorten toegepast of eventueel waard- en drachtplanten.
9	Een wijkpark is te voet toegankelijk vanuit alle aangrenzende buurten.		9 Het beheer is afgestemd op de functies, verzorgend waar nodig en ecologisch waar het kan.

Toetsing

- voldoet
- kan verbeterd worden
- voldoet niet

Figuur 5.1.16 Toetsing PVE Wijkpark Archeologisch monument

Figuur 5.1.17 Aanduiding locatie Wijkpark Archeologisch monument

Kansen voor optimalisatie wijkpark Archeologisch monument:

1. Het karakter versterken door de ruimtelijke beleving te vergroten en deze te koppelen aan de archeologische vondsten. Bij de entree aan de groene verbinding de zichtlijn met het buitengebied versterken.

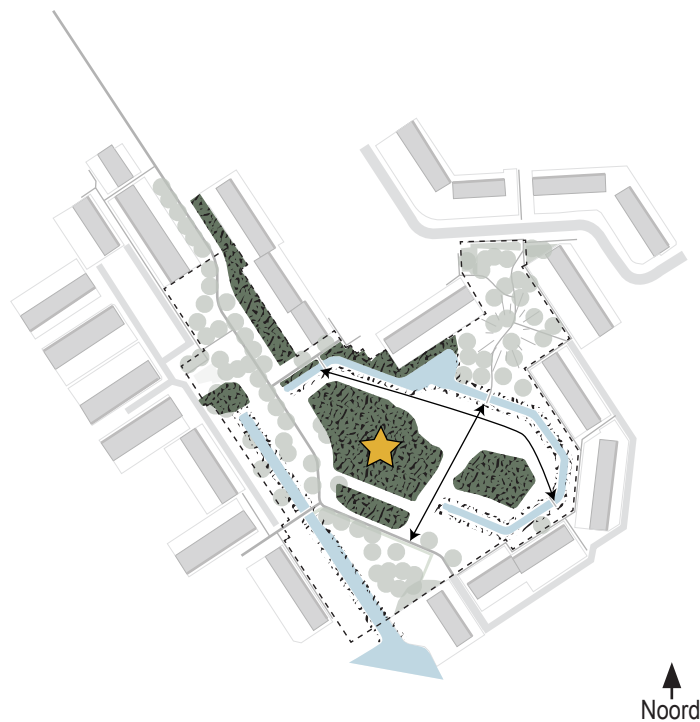
2. Een impuls geven aan de biodiversiteit door meer variatie aan te brengen in de beplanting, het gras en de oevers van het water. De thema's van archeologische vondsten koppelen aan het vergroten van het voedselaanbod voor dieren en schuil- en nestgelegenheden voor dieren.

3. De routing herstellen voor het maken van een ommetje door het park.

grens wijkpark

Figuur 5.1.18 Kansenkaart wijkpark Archeologisch monument

5.2 Programma van Eisen Buurtparken

Buurtparken liggen tussen buurten, midden in de buurt of verscholen tussen woonblokken. Ze worden begrensd door voorkanten of achterkanten van woningen, met soms een grotere afstand door een rijweg die tussen de woningen en het buurtpark ligt. Buurtparken spelen een belangrijke rol bij de sociale verbinding binnen een buurt, ze functioneren als ware het een woonkamer voor de buurt en vormen een plek waar omwonenden elkaar kunnen ontmoeten. Buurtparken komen in stadsdeel Spijkenisse West voor in diverse verschijningsvormen. Zo zijn er de grotere groene buurtparken met een speelveld en/of speeltuin, de kleinere groene buurtparken met een enkel speeltoestel, groene buurtparken zonder speeltoestellen. Ook zijn er de stenige speelplekken omzoomd met een groene rand.

In de visie rijke Groenblauwe leefomgeving van de Provincie Zuid Holland (2019) wordt in hoofdstuk 1 de potentie voor de groene leefomgeving benadrukt. 'Een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving waar het goed wonen en werken is, met directe toegang tot hoogwaardig groen. Een klimaatbestendige leefomgeving waar ook aandacht is voor lichamelijke gezondheid en waar de hoge betrokkenheid van inwoners bij hun leefomgeving de sociale cohesie versterkt.'

De ambitie van gemeente Nissewaard met betrekking tot duurzaamheid en klimaatbestendigheid van het groen, zoals beschreven in paragraaf 2.4 van het Beheerplan Groen Nissewaard 2018-2021 sluit hierbij aan. 'De uitdaging: een leefbare stad voor mensen, planten en dieren. De groei van de bevolking en de huidige woningmarkt nodigen uit tot veel bouwen, maar er is in de stad ook meer ruimte nodig voor bomen, planten en dieren. Bijvoorbeeld omdat de biodiversiteit wereldwijd in hoog tempo afneemt. Bovendien zullen in de toekomst meer hete periodes en extreme regenbuien komen, met hittestress en waterschade als gevolg'.

Natuur- en landschapsbeleving begint bij de voordeur. In de route vanaf de woning naar het landschap is het buurtpark het eerste groen wat de inwoners van de wijk tegen komen. Dit is de eerste stapsteen richting de hoofdgroenstructuur om vervolgens in het landschap te komen. Hierdoor heeft het buurtpark een cruciale rol in het bieden van een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving met directe toegang tot hoogwaardig groen, dit ondanks de relatief beperkte omvang van het groen van een buurtpark.

Programma van Eisen Buurtparken:

RUIMTELIJKE STRUCTUUR

- Een buurtpark heeft doorgaans één duidelijke hoofdruimte.
- Het buurtpark is overzichtelijk voor een grote sociale controle.
- Het buurtpark heeft een groene uitstraling passend bij de hoofdfunctie.
- Een buurtpark is te voet toegankelijk vanuit alle aangrenzende buurten.
- In een buurtpark is diversiteit in beplantingstypen. (Een beplantingstype is een groep planten van gelijkwaardige verschijningsvormen en kenmerken. Bv. solitaire bomen, bomenrij, bosplantsoen, struikenrij, haag, vaste planten, gazon, kruiden, rozen, water- en oeverplanten)
- In een buurtpark is diversiteit in beplantingssoorten. (Beplantingssoorten zijn plantsoorten met eigen specifieke kenmerken. Bv. met kenmerken als bloeiend, wintergroen, vruchtdragend, geurend.)

GEBRUIK

- Het buurtpark functioneert als woonkamer voor de buurt en speelt daar met zijn ruimtelijke indeling en voorzieningen op in.
- Het buurtpark heeft een duidelijke hoofdfunctie (ontmoeten/samen komen, speeltuin, spelaanleiding, speelveld)
- De toegangen zijn herkenbaar, overzichtelijk en nodigen uit om het park te betreden.
- Een buurtpark biedt aan diverse doelgroepen ruimte voor dagelijkse buitenactiviteiten (ommetje, spelen, ontmoeten)
- De inrichting van het buurtpark is passend bij de behoeften van de bewoners van de buurt.

ECOLOGIE

- De beplanting levert een bijdrage aan het voedselaanbod voor dieren. (Er zijn bloeiende en noot- of besdragende soorten toegepast. De bloeitijd van de toegepaste soorten loopt van het vroege voorjaar tot het late najaar om zodoende voor met name insecten zo lang mogelijk nectar te bieden).
- De sortimentskeuze is afgestemd op het gebruik van het buurtpark (veiligheid van het gebruik van de plek met name voor kinderen, klachten van overlast gevende soorten voorkomen)
- Het sortiment is bij voorkeur inheems, als dit niet past op de locatie worden cultivars van inheemse soorten toegepast of eventueel waard- en drachtplanten.
- Het beheer is afgestemd op het gebruik, verzorgend waar nodig en ecologisch waar het kan.

Mogelijkheden optimalisatie buurtparken Stadsdeel Spijkensse West

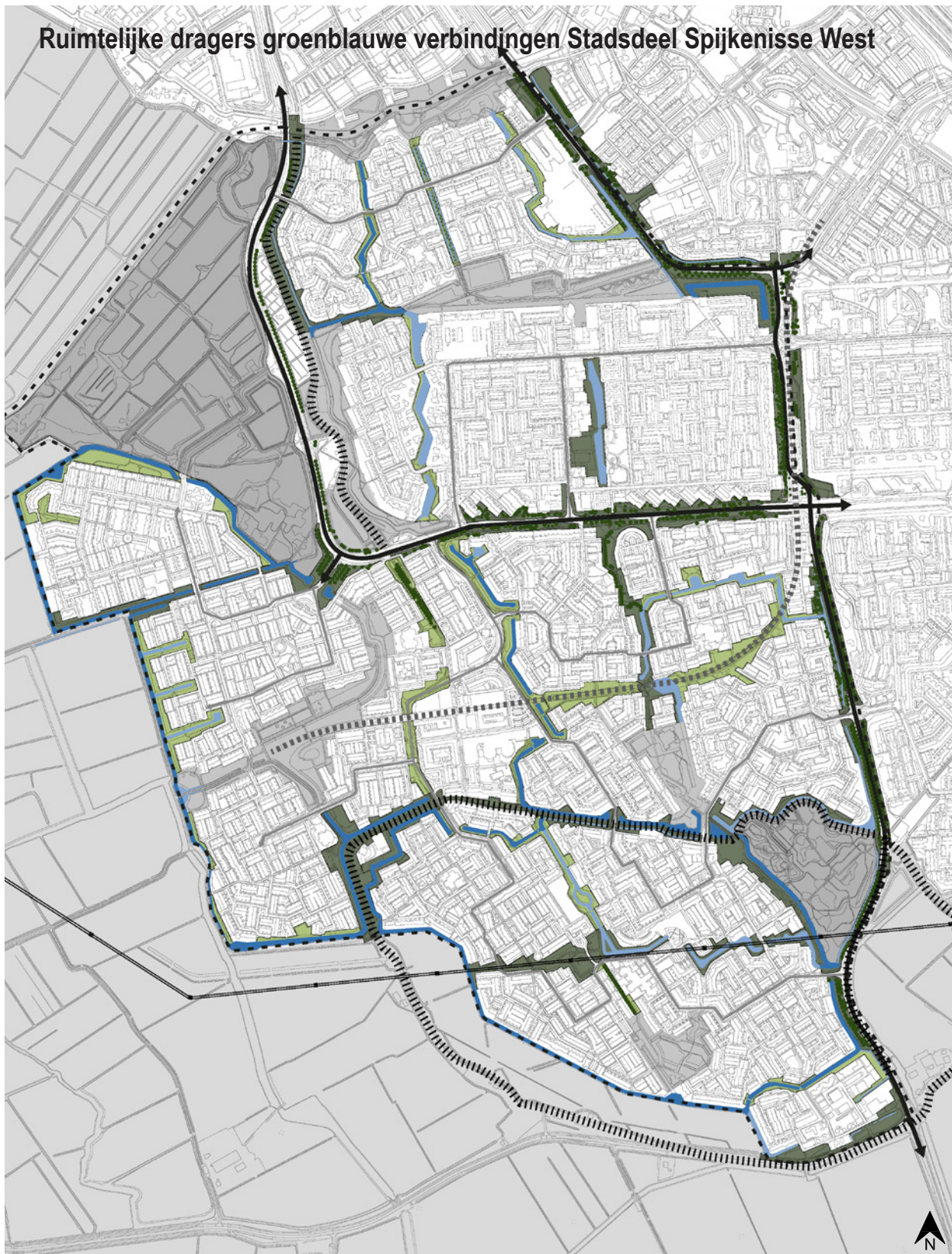
Mogelijkheden optimalisatie buurtparken

- Hoog
- Middel
- Laag
- Speelplekken

Figuur 5.2.1 Mogelijkheden optimalisatie buurtparken Stadsdeel Spijkensse West

Op basis van de inventarisatie van de buurtparken en het opgestelde Programma van Eisen (PvE) is een eerste verkenning gedaan in hoeverre de buurtparken voldoen aan het opgestelde PvE. Op de kaart in figuur 5.2.1 is inzichtelijk gemaakt waar de mogelijkheden voor de optimalisatie van de buurtparken volgens het PvE hoog, middel of laag zijn. Om de kansen voor elk specifiek buurtpark inzichtelijk te maken is de vervolgstap om een analyse per buurtpark op te stellen, getoetst aan de hand van het bovenstaande Programma van Eisen. Hiermee kunnen locatie specifieke kansen geformuleerd worden. Deze uitwerking maakt geen onderdeel uit van dit rapport. Voor nu geeft de kaart een eerste inzicht in de mate van mogelijkheden voor het versterken van de groene leefomgeving en het verbeteren van het buurtpark als woonkamer voor de buurt.

Ruimtelijke dragers groenblauwe verbindingen Stadsdeel Spijkenisse West

Groenblauwe verbindingen

- Groenblauwe hoofdverbinding
- Groenblauwe subverbinding

Ruimtelijke dragers

- Metro
- Dijklichaam
- Gebiedsontsluitingsweg
- Wijkontsluitingsweg

- Water - Waterschap
- Water - Gemeente
- Bomen
- Hoogspanningslijn

Figuur 5.3.1 Ruimtelijke dragers groenblauwe verbindingen Stadsdeel Spijkenisse West

5.3 Programma van Eisen Groenblauwe verbindingen

Groenblauwe verbindingen zijn groenzones die de parken onderling met elkaar en het omliggende landschap verbinden. Ze spelen een belangrijke rol in de samenhang van de groenstructuur. De verbindingen vormen een groennetwerk in het stadsdeel, dat belangrijk is voor zowel mens als dier. Om de ambitie van gemeente Nissewaard voor het versterken, uitbreiden, verbinden en behouden van de groenstructuren te realiseren is het noodzakelijk te kijken naar de opbouw van de verbindingen. Groenblauwe verbindingen zijn ruimtelijk gezien anders dan de parken. Daar waar de parken duidelijke hoofd- en sub ruimtes hebben, is dat bij de groenblauwe verbindingen niet zo.

Uit de analyse van de groenstructuur blijkt dat de identiteit en herkenbaarheid van de groenblauwe verbindingen nauw samenhangt met de **ruimtelijk drager** die zich in die groenblauwe verbinding bevindt. Een ruimtelijke drager is een kenmerkend element van het landschap of de stad. Voorbeelden hiervan zijn een watergang, dijk, metrolijn, boomsingel, ontsluitingsweg of hoogspanningslijn. Deze ruimtelijke dragers spelen een rol bij de oriëntatie in het stedelijk weefsel, en de herkenbaarheid van de groenblauwe verbinding. Figuur 5.3.1 geeft op kaart aan welke ruimtelijke dragers zich bevinden in de verschillende groenblauwe hoofd- en subverbindingen. In paragraaf 5.3.1 en 5.3.2 zijn de principe profielen van de diverse groenblauwe verbindingen met de aanwezige ruimtelijke dragers, inzichtelijk gemaakt.

In hoofdstuk 4 staat beschreven dat de categorisering van de verbindingen is gebaseerd op de bestaande lijnen in de stedelijke groenstructuur. De bestaande groene verbindingen zijn vaak onderbroken en niet altijd even herkenbaar. Het Programma van Eisen voor de groenblauwe verbindingen richt zich op het versterken en het herkenbaar maken van de verbindingen, zodat ze een betere bijdrage kunnen leveren aan de oriëntatie, beleving en herkenbaarheid van de groenstructuur. Het PvE voor de groenblauwe verbindingen is gebaseerd op de karakteristieken van de aanwezige ruimtelijke drager in de groenblauwe hoofd- of sub verbinding. In het **PvE van de Groenblauwe verbindingen wordt geen onderscheid gemaakt tussen hoofdverbinding en subverbinding**. Of een groenblauwe verbinding een **hoofd- of subverbinding** is, wordt bepaald **door de ligging in de groenstructuur** en niet door de ruimtelijke opbouw of de ruimtelijke drager.

Naast dat de groenblauwe verbindingen een belangrijke rol spelen voor de mens, hebben ze ook een belangrijke ecologische functie. In het Plan van Aanpak Ecologie 2024 wordt dit verder uitgewerkt. Voor het optimaliseren van de groenblauwe verbindingen spelen de ecologische uitgangspunten een grote rol, om daarmee de verbindingen robuust en toekomstbestendig te kunnen maken. Deze uitgangspunten zijn opgenomen in onderstaand Programma van Eisen voor de groenblauwe verbindingen.

Programma van Eisen Groenblauwe verbindingen:

RUIMTELIJKE STRUCTUUR

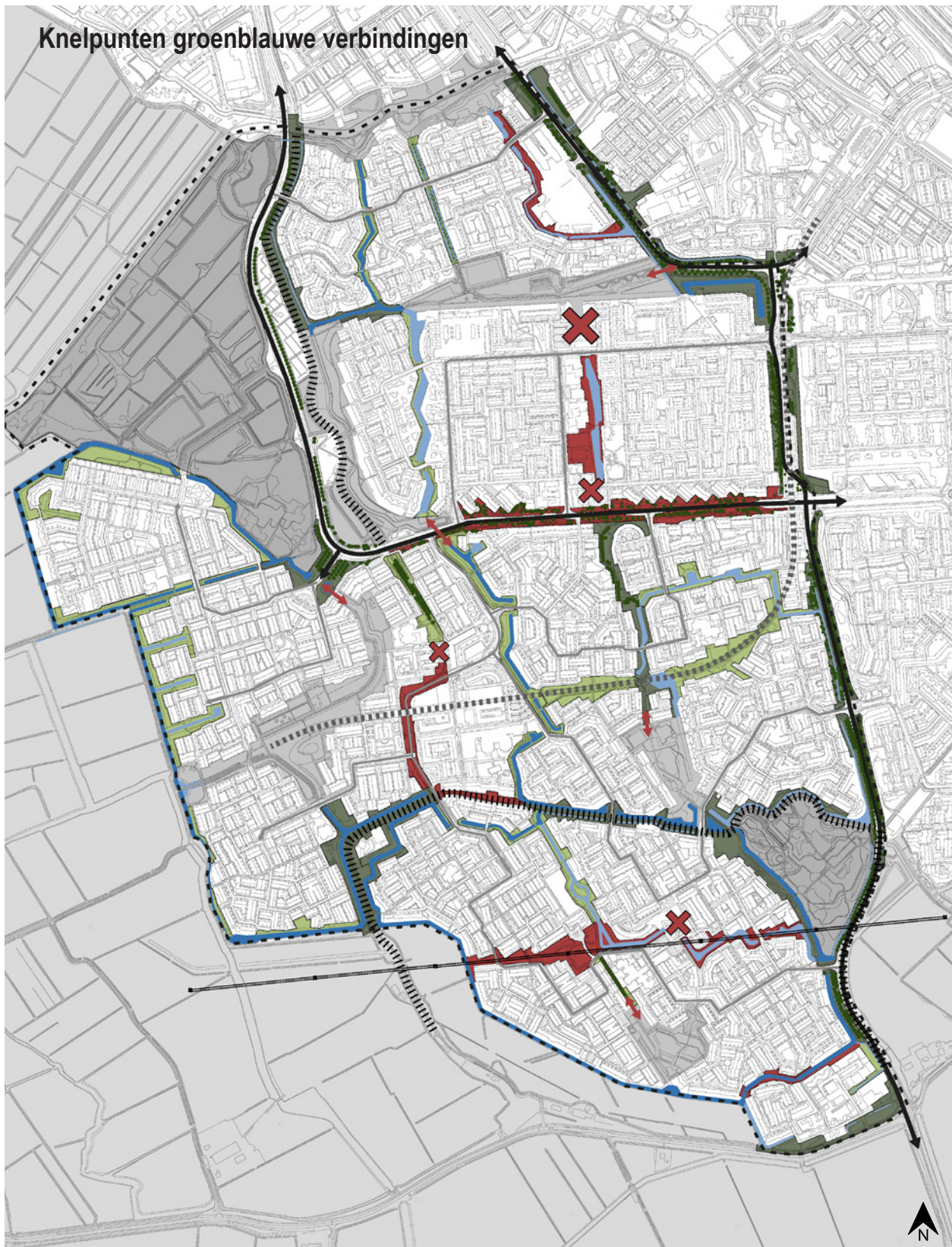
- De verbindingen vormen zoveel mogelijk een aaneengesloten groenstructuur samen met de stadsparken en wijkparken.
- De ruimtelijke structuur van de verbindingen wordt bepaald door een ruimtelijke drager (bestaande uit elementen van het landschap of de stad, zoals watergang dijk, metro, boomsingel, hoogspanningslijn).
- De ruimtelijke drager wordt behouden en zo mogelijk versterkt en vormt de identiteit van de verbinding (oriëntatie en herkenbaarheid).
- De verbinding op zichzelf vormt een samenhangend geheel, één eenheid met een overzichtelijke en herkenbare structuur.
- In de verbinding is de overgang van het landschap naar stad of andersom, zichtbaar.
- De verhouding tussen de open, halfopen ruimte en gesloten massa zorgt voor een goede oriëntatie, en een (sociaal) veilige en optimale ruimtelijke beleving.
- Er is binnen de verbinding diversiteit in beplantingstypen passend bij de aanwezige ruimtelijke drager (Een beplantingstype is een groep planten van gelijkwaardige verschijningsvormen en kenmerken. Bv. solitaire bomen, bomenrij, bosplantsoen, struikenrij, haag, vaste planten, gazon, kruiden, rozen, water- en oeverplanten)
- Er is binnen de verbinding diversiteit in beplantingssoorten passend bij de aanwezige ruimtelijke drager. (Beplantingssoorten zijn plantsoorten met eigen specifieke kenmerken. Bv. met kenmerken als bloeiend, wintergroen, vruchtdragend, geurend.)
- Daar waar verbindingen oppervlaktewater bevatten draagt het zichtbaar bij aan de ruimtelijke beleving van de verbinding.

GEBRUIK

- De verbindingen bieden diverse mogelijkheden voor natuurbeleving en recreatie, deze kansen worden afgestemd op de hoofd- of sub verbinding.
- Verbindingen met een doorgaande fietsroute worden herkenbaar begeleid door bomen of bosplantsoen.
- De groenblauwe hoofdverbinding is toegankelijk vanuit alle aangrenzende buurten.

ECOLOGIE

- In de verbindingen zijn diverse biotopen aanwezig (een biotoop is een karakteristieke leefomgeving van een levensgemeenschap (flora en fauna) zoals bosje, struweel, mantel, zoom, oever, water)
- In de verbindingen worden aanwezige ecologische gradiënten benut (droog-nat, warm-koud, zon-schaduw enz.)
- In de verbindingen die water bevatten, zijn de doorgaande oevers zo natuurvriendelijk mogelijk met een flauwe oever >1:4. (Hier komen oeverplanten beter tot ontwikkeling, de waterkwaliteit en kwantiteit verbetert en de uitwisseling tussen land en water wordt beter benut)
- Er is voldoende voedselaanbod voor dieren aanwezig (er zijn bloeiende en noot- of besdragende soorten toegepast).
- Er is jaarrond schuil- en nestgelegenheid voor dieren aanwezig (bv bomen, broedhopen, takkenhopen of rillen, een bijenhotel, oeverzwaluwwand)
- Het sortiment is bij voorkeur inheems, als dit niet past op de locatie worden cultivars van inheemse soorten toegepast of eventueel waard- en drachtplanten.
- De bloeitijd van de toegepaste soorten loopt van het vroege voorjaar tot het late najaar om zodoende voor met name insecten zo lang mogelijk nectar te bieden.
- Overlast gevende soorten worden voorkomen of bestreden (bv reuzenberenklauw).
- Het beheer is afgestemd op de functies, verzorgend waar nodig en ecologisch waar het kan.
- Indien bruggen een verbinding kruisen is er onder de brug een mogelijkheid voor kleine landzoogdieren om de brug te passeren.
- Indien een weg met duiker een verbinding doorkruist wordt de duiker waar mogelijk voorzien van een looprichel of een andere voorziening zodat de verbinding geschikt wordt voor landzoogdieren om de duiker te passeren.
- Indien een weg/viaduct/tunnel een verbinding doorkruist worden waar mogelijk voorzieningen getroffen zodat de verbinding geschikt wordt voor landzoogdier om te passeren.

Knelpunten

- herkenbaarheid ruimtelijke drager en samenhang
- ecologische verbinding
- Missing link/barrière

Groenblauwe verbindingen

- Groenblauwe hoofdverbinding
- Groenblauwe subverbinding

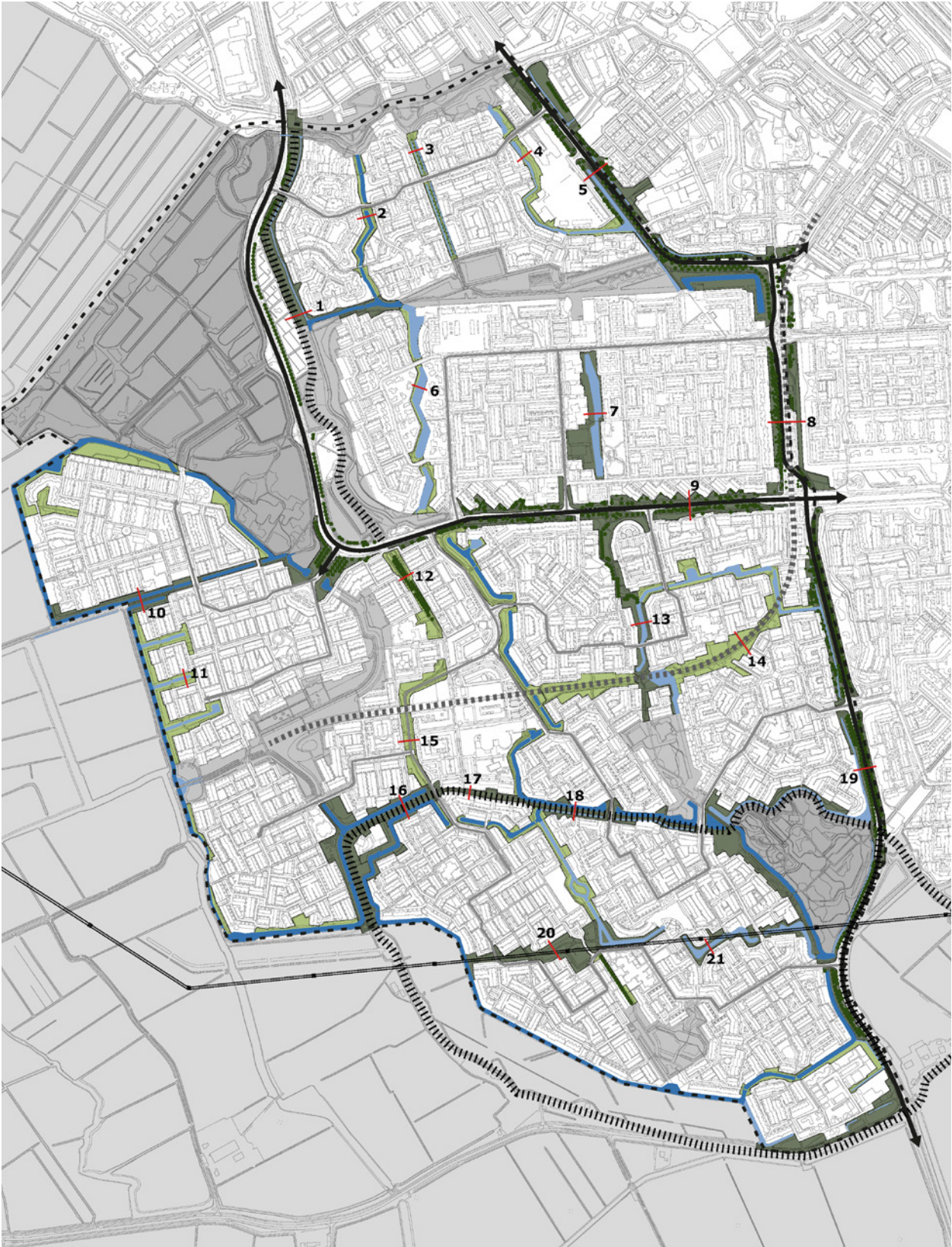
Ruimtelijke dragers

- Metro
- Dijklichaam
- Gebiedsontsluitingsweg
- Wijkontsluitingsweg
- Water - Waterschap
- Water - Gemeente
- Bomen
- Hoogspanningslijn

Figuur 5.3.2 Knelpunten groenblauwe verbindingen Stadsdeel Spijkenisse West

Op basis van de inventarisatie van de groenblauwe verbindingen zijn na een eerste verkenning aan de hand van bovenstaand PvE op structuurniveau een aantal knelpunten, missing links en barrières aan te duiden. Zie figuur 5.3.2. De groenblauwe verbindingen die niet een samenhangend geheel vormen of waarin de ruimtelijke drager onduidelijk tot uiting komt zijn op deze kaart in rood aangegeven. De rode pijlen geven aan waar de ecologische verbinding tussen een groenblauwe verbinding en een park onvoldoende is. De rode kruizen geven fysieke barrières en missing links aan.

De kaart in figuur 5.3.2 betreft een eerste verkenning. Om de kaart volledig te maken is het noodzakelijk per groenblauwe verbinding een uitwerking te maken. Voor nu geeft deze kaart een eerste stap in de richting van optimalisatie, op basis van de ambitie om de groenstructuren te behouden, te versterken en doorlopend te maken. Het Programma van Eisen geeft handvatten voor het vervolg.

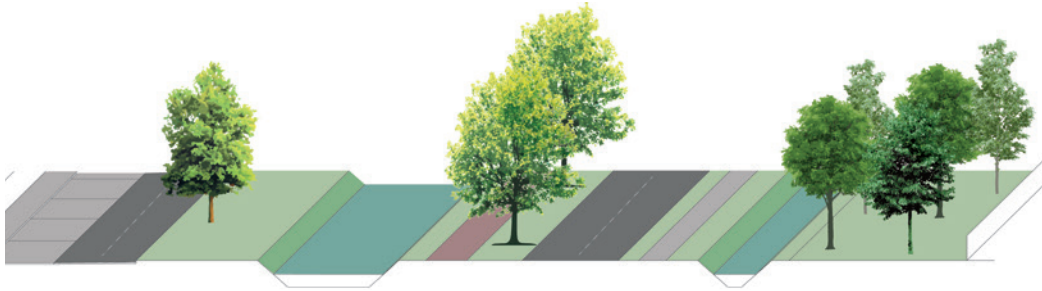

Figuur 5.3.3 Aanduiding profielen ruimtelijke dragers groenblauwe verbindingen

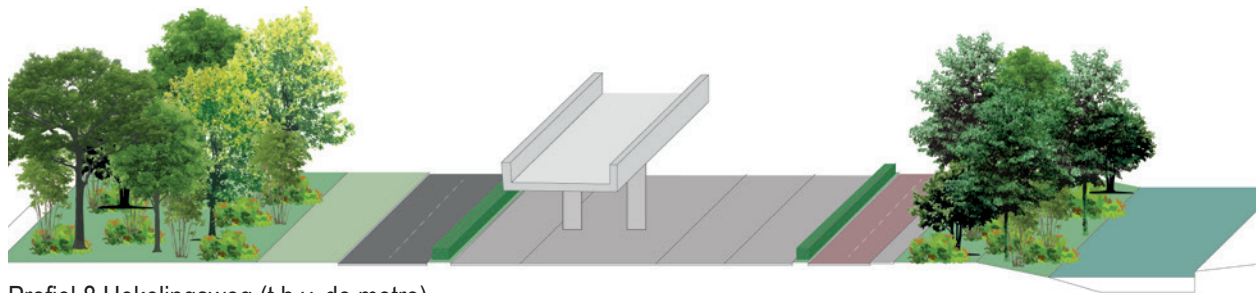
5.3.1 Doorsnedes groenblauwe hoofdverbindingen - gecategoriseerd per ruimtelijke drager

De principe doorsnedes van de groenblauwe hoofdverbindingen zijn ingedeeld per ruimtelijke drager: wegen, dijklichamen, watergangen en hoogspanningslijn. In figuur 5.3.3. wordt aangegeven waar de doorsnedes gemaakt zijn.

WEGEN

Profiel 5 Hekelingsweg (t.h.v. De Hoek)

Profiel 8 Hekelingsweg (t.h.v. de metro)

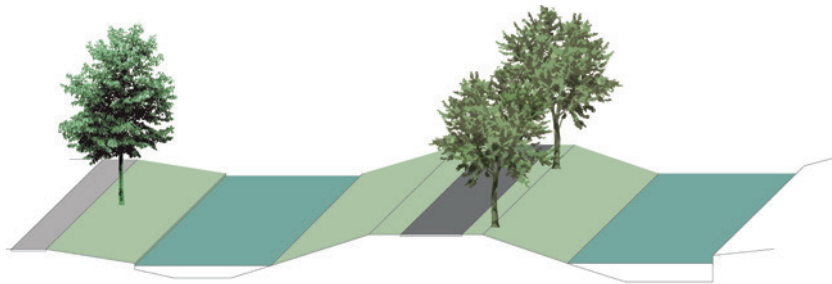

Profiel 9 Heemraadlaan

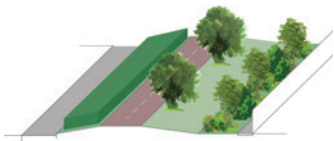
DIJKLICHAMEN

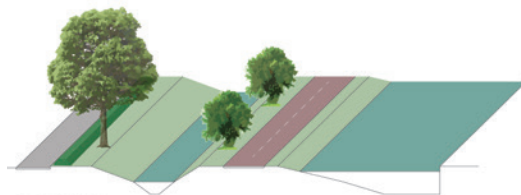
Profiel 1 Nieuwe westdijk

Profiel 16 Westdijk

Profiel 17 Meeldijk (t.h.v. Scherpgras)

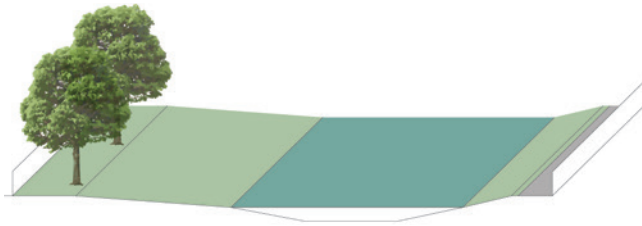
Profiel 18 Meeldijk (t.h.v. Donk)

19 Hekelingseweg (t.h.v. Kerssenggaard)

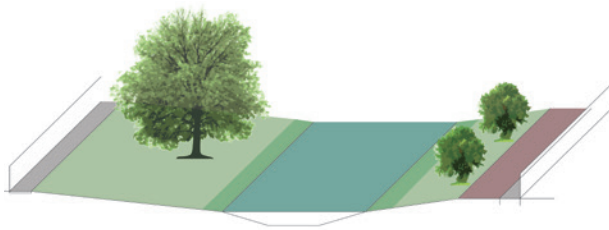
WATERGANGEN

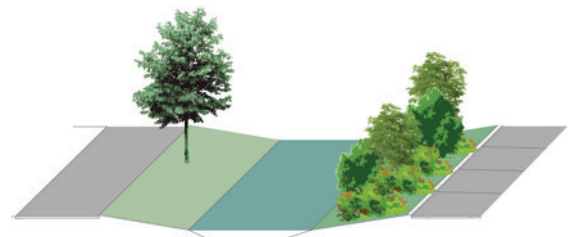
Profiel 7 Waterman

Profiel 10 Hogeweg

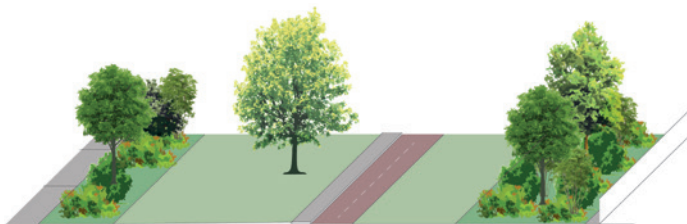

Profiel 13 Roggedreef

Profiel 21 Erosiekreek

HOOGSPANNINGSLIJN

Profiel 20 Fakkелgras-Vlotgras

5.3.2 Doorsnedes groenblauwe subverbindingen - gecategoriseerd per ruimtelijke drager

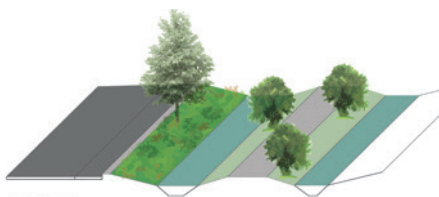
De principe doorsnedes van de groenblauwe subverbindingen zijn ingedeeld per ruimtelijke drager: wegen, dijklichamen, metro, bomenrij en watergangen. In figuur 5.3.3. wordt aangegeven waar de doorsnedes gemaakt zijn.

WEGEN

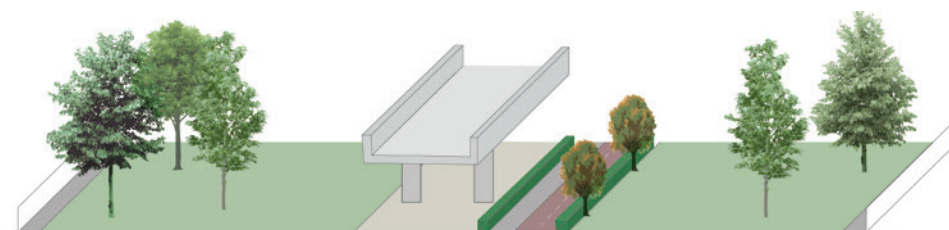
Profiel 15 Akkersweg

DIJKLICHAMEN

Profiel 3 Vereijleweg

METRO

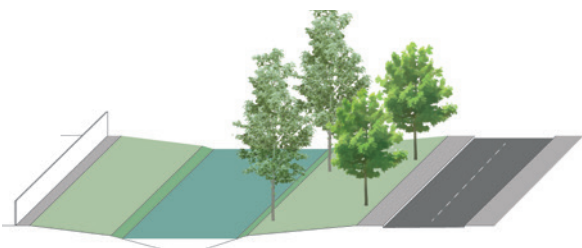

Profiel 14 Kalmoesdreef

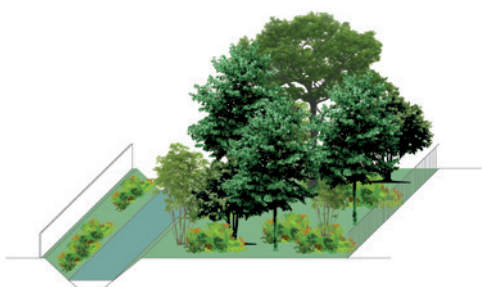

Profiel 12 Nieuwe Westdijk - Aidastraat

WATERGANGEN

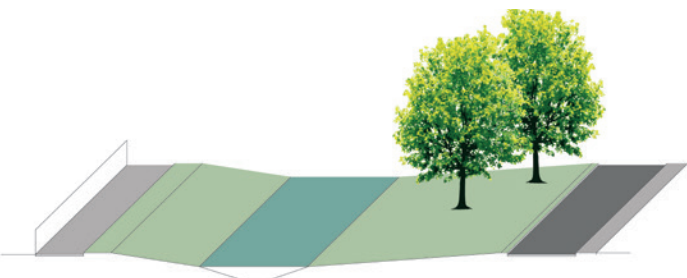
Profiel 2 Pelikaanhoek

Profiel 4 Blauwvoethoek

Profiel 6 Hydrapad

Profiel 11 Bonnetpad

5.4 Programma van Eisen boomstructuren

Eén van de beleidsdoelstellingen uit het beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026 is het waarderen, beschermen, versterken en uitbreiden van het vastgelegde groene raamwerk tot een herkenbaar, robuust, aaneengesloten en (ecologisch) toekomstbestendig netwerk (uit 6.2 beleidsregels ruimtelijke kwaliteit van het beleidsplan Groen en Bomen 2023-2026).

Bomen kunnen samen een lijnvormige structuur vormen, die begeleidend aan wegen, fietspaden en watergangen geïntegreerd is. Ze vormen een herkenbare identiteit en zorgen voor de leefbaarheid van het groen. Naast de lijnvormige structuren worden bomen ook vaak solitair of in groepen geïntegreerd om plekken te markeren, ruimtes in te kaderen of schaduw te creëren in groene ruimtes. Het programma van Eisen geeft richting aan deze aspecten van de boomstructuren, zodat de boomstructuren geoptimaliseerd kunnen worden en de herkenbaarheid en de samenhang versterkt kan worden.

Programma van Eisen Boomstructuren:

RUIMTELIJKE STRUCTUUR

- De bestaande bomenstructuur wordt zoveel mogelijk behouden en versterkt.
- Bomen begeleidend aan wegen of fietspaden vormen waar mogelijk een aaneengesloten structuur.
- Boomstructuren dragen bij aan de oriëntatie en herkenbaarheid van de positie in de stad, wijk of buurt.
- De herkenbaarheid van de bomenstructuur kan worden gezocht in grootte, vorm, soort, ritmiek of kleur.
- Een bomenstructuur (rij, groep, laan, carré, solitair) wordt bepaald door de functie van de bomen binnen de structuur (langs gebiedsontsluitingswegen, langs fietspaden, in parken of verbindingen).
- Boomsoorten zijn passend en dragen bij aan het versterken van het karakter van de plek zoals een dijk, park, watergang, speelplek, ontsluitingsweg.
- De schaal en de maat van de plek, zowel bovengronds als ondergronds, bepaalt de grootte van de boom. Met grootte wordt bedoeld de drie klassen van 1e, 2e en 3e grootte, van zeer grote boom tot grote boom tot kleine boom.

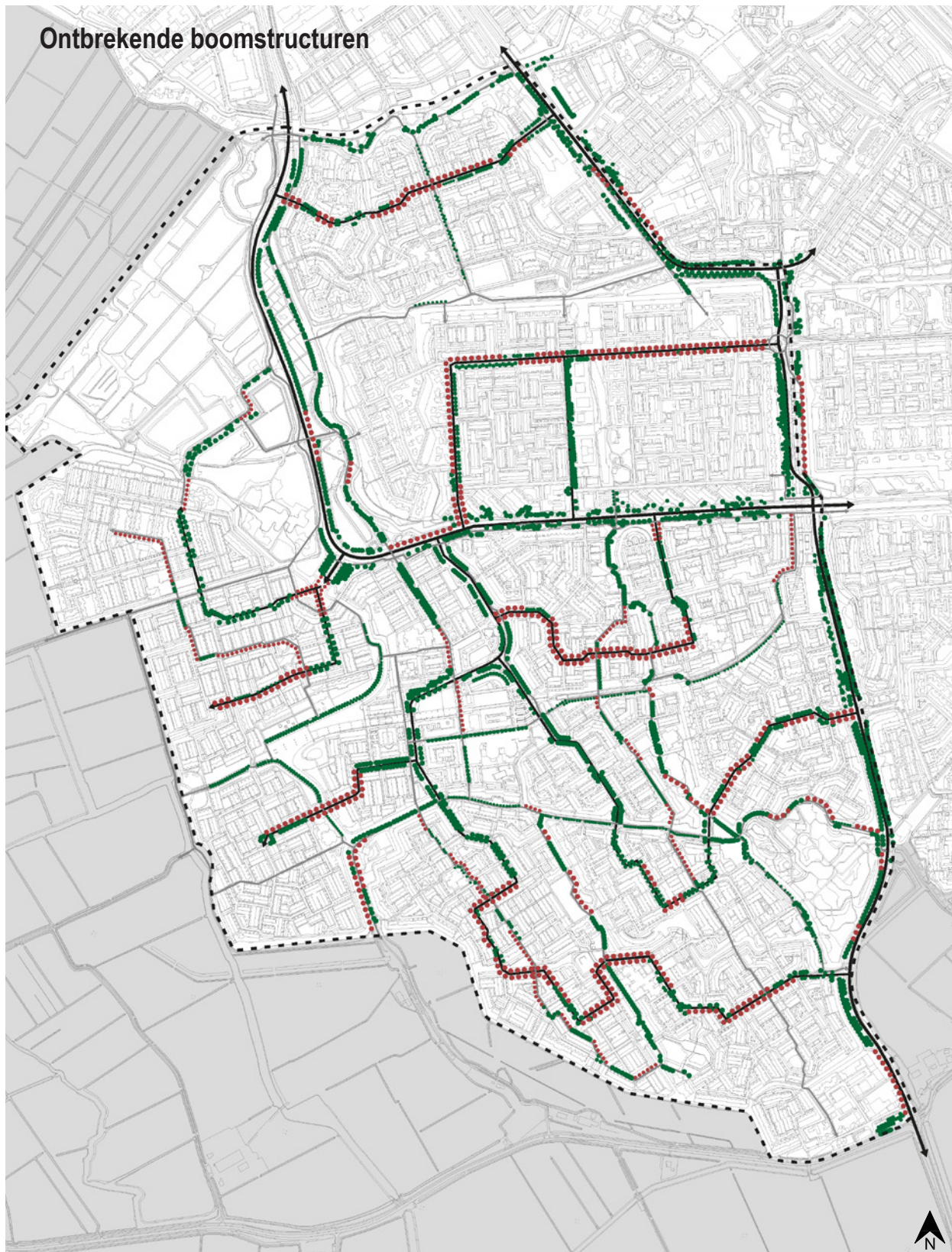
GEBRUIK

- Bomen dragen bij aan de natuurbeleving van de groenstructuur.
- Bomen dragen bij aan een aangename leefomgeving door verkoeling.
- Bomen dragen bij aan een gezonde leefomgeving door de productie van zuurstof, de opname van fijnstof en CO₂.

ECOLOGIE

- Het sortiment is bij voorkeur inheems, wanneer dit niet past op de locatie worden cultivars van inheemse soorten toegepast of eventueel waard- en drachtplanten.
- Een boomstructuur bestaat uit een menging van verschillende boomsoorten om bestand te zijn tegen ziektes, stormen en klimaatveranderingen.
- Het beheer is afgestemd op de functies, verzorgend waar nodig en ecologisch waar het kan.
- Boomstructuren dragen bij aan de biodiversiteit, voedselaanbod voor dieren en schuil- en nestgelegenheden voor dieren.

Ontbrekende boomstructuren

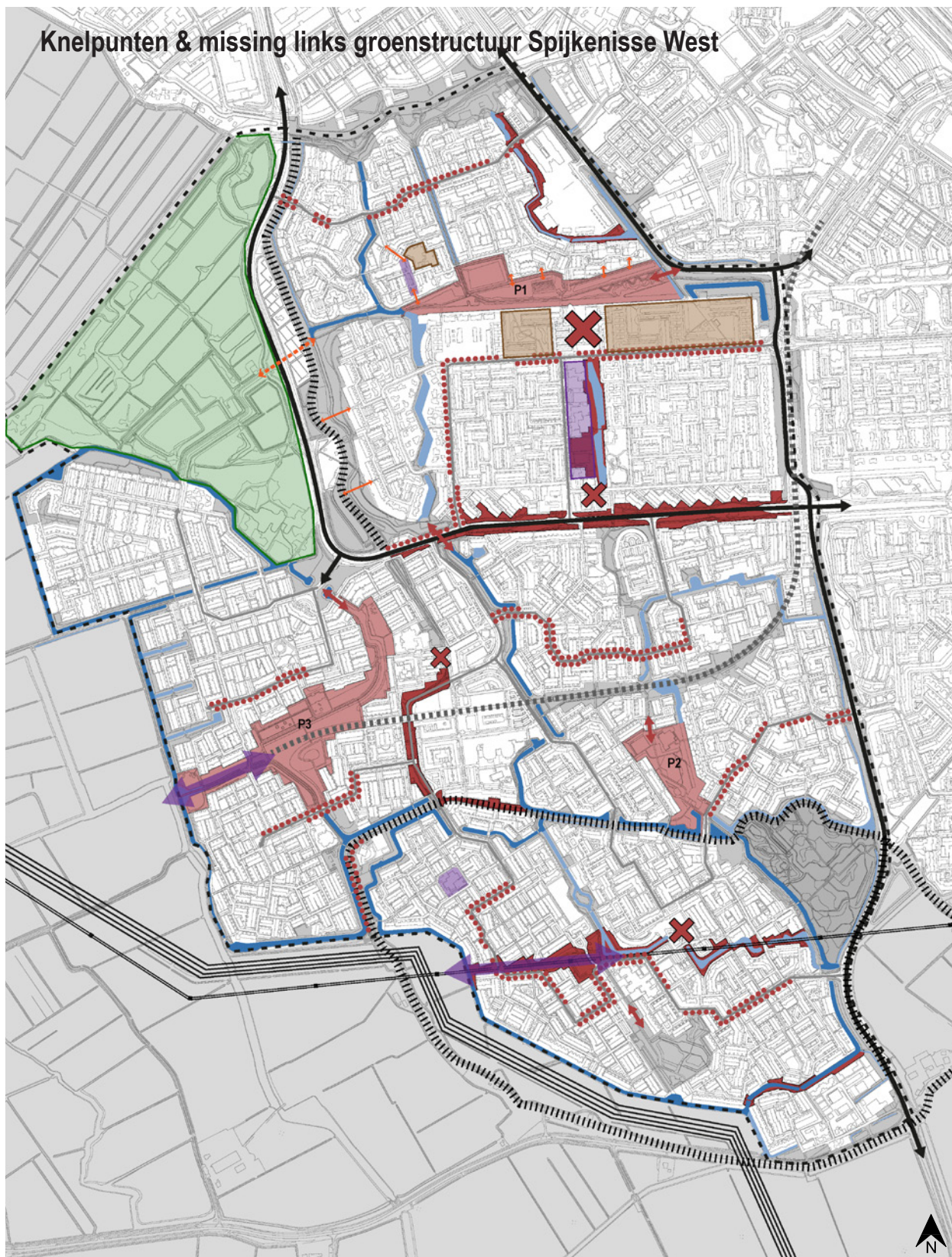
Boomstructuren

- Bestaande structuur
- Ontbrekende boomstructuur

Figuur 5.4.1 Ontbrekende boomstructuren Stadsdeel Spijkernisse West

Lijnvormige boomstructuren spelen een belangrijke rol in de oriëntatie en herkenbaarheid van de wijk en het stadsdeel. In bovenstaand Programma van Eisen (PvE) wordt aangegeven dat de bomen die begeleidend zijn aan wegen of fietspaden, waar mogelijk een aaneengesloten structuur vormen. Uit de inventarisatie van de groenstructuur blijkt echter dat op veel plekken boomstructuren niet aaneengesloten zijn. Op de kaart in figuur 5.4.1 zijn de lijnvormige structuren uit Stadsdeel Spijkenisse West uitgelicht. De groene stippen geven de huidige bomen en boomstructuren weer. Met de rode stippellijnen is inzichtelijk gemaakt waar boomstructuren onderbroken zijn. Deze kaart is een eerste toetsing op basis van het PvE. Om de kansen voor de optimalisatie van de bomenstructuur verder inzichtelijk te maken is een nadere analyse en uitwerking nodig, bijvoorbeeld de aanwezigheid van kabels en leidingen in de ondergrond. Op basis daarvan kunnen locatie specifieke inrichtingsvoorstellen uitgewerkt worden.

Knelpunten & missing links groenstructuur Spijkenisse West

input themagroep (strategisch)

- Recente ontwikkelingen (stedenbouw)
- Planvorming Vogelenzang (afdeling groen)
- verbinding de Hoek & park Vogelenzang
- ondergrondse waterverbinding (riolering)

overige

- Metro
- Kabels en leidingen tracé
- Dijklichaam
- Hoogspanningslijn

- Oppervlaktewater - Waterschap
- Oppervlaktewater - Gemeente
- stadsdeelgrens

Figuur 6.1 knelpunten en missing links in de groenstructuur van stadsdeel Spijkenisse West

6. Optimalisatie groenstructuur

De groenstructuur van stadsdeel Spijkenisse West is gedefinieerd (hoofdstuk 3 en 4). Voor de diverse groen typologieën van de categorie parken, groenblauwe hoofdverbindingen en boomstructuren zijn Programma's van Eisen opgesteld (hoofdstuk 5). Ook is er een eerste verkenning gedaan op structuurniveau, in hoeverre de parken, groenblauwe verbindingen en boomstructuren voldoen aan de opgestelde Programma's van Eisen (hoofdstuk 5). De meest urgente groengebieden uit deze eerste verkenning zijn op de kaart in figuur 6.1 overgenomen. Daarbij is ook de input vanuit de themagroepen opgenomen. Op deze manier wordt inzichtelijk waar het optimaliseren van de groenstructuur in stadsdeel Spijkenisse West het meest urgent is. Maar ook wordt inzichtelijk waar er samengewerkt kan worden bij nieuwe planologische of stedenbouwkundige ontwikkelingen, om zo de groenstructuur verder te optimaliseren. Met de legenda-eenheden hieronder, wordt de kaart uit figuur 6.1 nader toegelicht.

Wijkparken

In hoofdstuk 5 zijn per wijkpark de kansen inzichtelijk gemaakt. Op de kaart in figuur 6.1 is inzichtelijk gemaakt welke wijkparken een hoge prioriteit hebben om te optimaliseren.

P1: Eerste prioriteit is wijkpark Ruwaard van Putten

P2: Tweede prioriteit is wijkpark Bessengaard

P3: Derde prioriteit is wijkpark Dallepark

Oranje pijl: Knelpunt in de aansluiting van het wijkpark op de wijk.

Groenblauwe verbindingen

In paragraaf 5.3 is aan de hand van een eerste verkenning van de toetsing van het PvE voor de groenblauwe verbindingen inzichtelijk gemaakt welke verbindingen niet een samenhangend geheel vormen of waarin de ruimtelijke drager onduidelijk tot uiting komt. Deze verbindingen (in rood) zijn overgenomen in de kaart van figuur 6.1 als knelpunt.

Boomstructuren

Ontbrekende boomstructuren

Ecologische verbindingen

Missing link/ barrière in het raamwerk van de groenstructuur

Ecologische verbinding die niet voldoende functioneert

Input themagroep (strategisch)

Projecten in de initiatieffase of planvorming fase (planologie)

Locatie specifieke ideeën en wensen vanuit planologie

De ontwikkeling van deze locaties waarbij initiatieven of ideeën liggen, zijn kansen om de groenstructuur te optimaliseren.

Wens om groenverbinding te versterken vanuit planologie. Vanuit de kansenkaarten uit de wijkparken en groenblauwe verbindingen is hier ook noodzaak toe, om een optimalisatieslag te maken.

Begrippenlijst

Een **Programma van Eisen** (PvE) is een verzameling van eisen en wensen die richting geven aan het gewenste resultaat van een ontwerpproces. Het is een startdocument in het ontwerpproces, die de randvoorwaarden en kaders definieert voor de te maken inrichtingsvoorstellen

Een **groenstructuur** is het geheel van parken, plantsoenen, singels, laan- en wegbeplantingen en andere groene zones binnen een gemeente.

Categorieën. Binnen de groenstructuur is een hoofdindeling gemaakt van drie categorieën: parken, groenblauwe verbindingen en boomstructuren. Deze drie categorieën worden verder onderverdeeld in **groen typologieën**. Voor de categorie parken zijn dat de typologieën stadspark, wijkpark, buurtpark. Voor de categorie groenblauwe verbindingen zijn dat de typologieën groenblauwe hoofdverbindingen en groenblauwe subverbindingen. Voor de categorie boomstructuren zijn dat de typologieën hoofdstructuur bomen en substructuur bomen.

Hoofdgroenstructuur omvat alle stadsparken, wijkparken, groenblauwe hoofdverbindingen en hoofdstructuur bomen, die samen een doorlopend groen netwerk vormen in de stedelijke structuur. De hoofdgroenstructuur is een structuur die op zichzelf staat en een robuust netwerk vormt.

Subgroenstructuur omvat alle groenblauwe subverbindingen, buurtparken en substructuur bomen. Substructuur bomen is geen opzichzelfstaande structuur en speelt samen met de hoofdgroenstructuur een belangrijke rol op wijkniveau.

Tegenwoordig is de inrichting van een **park** niet meer eenduidig. Er zijn vele soorten parken met diverse thema's zodat een park functioneert als groene oase, buffer of zone. Parken kunnen als groene enclaves in een stedelijk gebied liggen, maar spelen ook een belangrijke rol in het verbinden van de binnenstad met het buitengebied. Het themapark wordt belangrijker, evenals het park dat tegemoetkomt aan de behoefte aan contemplatie in de vorm van natuurbeleving.

Stadsparken zijn groengebieden met meerdere hoofd en sub ruimten. Ze hebben doorgaans een grote omvang, een herkenbaar karakter en meerdere entrees. De voornaamste doelgroep zijn de bezoekers en recreanten uit de hele gemeente. Ze fungeren als belangrijke ecologische brongebieden voor de hele groenstructuur en vormen vaak een schakel tussen de stad en het landschap.

Wijkparken zijn groengebieden met doorgaans één duidelijke hoofdruimte en diverse sub ruimten. Ze liggen veelal op de grens tussen twee of meerdere woonwijken en vormen een belangrijk onderdeel van het langzaam verkeersnetwerk. Ze hebben als voornaamste doelgroep bezoekers en recreanten uit de omliggende wijken. Ze fungeren als belangrijke ecologische brongebieden.

Buurtparken zijn doorgaans ingericht als één hoofdruimte en liggen veelal te midden van wijken, tussen de buurt of woonblokken. Buurtparken hebben als voornaamste doelgroep buurtbewoners van omliggende buurten en functioneren vaak als woonkamer voor de buurt. Ze spelen een belangrijke rol als ecologische stapsteen in de groenstructuur.

Groenblauwe hoofdverbindingen zijn de lijnvormige groenzones die de stads- en/of wijkparken onderling met elkaar en het omliggende landschap verbinden en géén duidelijke hoofdruimte hebben.

Groenblauwe subverbindingen zijn de lijnvormige groenzones die de verbindingen vormen tussen de groenblauwe hoofdverbindingen, of vormen de randen van de stad.

Hoofdstructuur bomen omvat alle bomen in stadsparken, wijkparken en hoofdverbindingen en alle bomen begeleidend aan gebiedsontsluitingswegen.

Substructuur bomen omvat alle bomen in groenblauwe sub-verbindingen, buurtparken en alle bomen begeleidend aan wijkontsluitingswegen.

Ruimtelijke structuur gaat over de opbouw van de groenstructuur. Het gaat hier over herkenbaarheid, karakter, de verhouding tussen open ruimte, halfopen ruimte en gesloten massa, diversiteit in beplantingsvormen en soorten, zichtlijnen en toegankelijkheid.

Een **ruimtelijke drager** is een kenmerkend element van het landschap of de stad. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld een watergang, dijk, metrolijn, boomsingel, ontsluitingsweg of hoogspanningslijn. Deze ruimtelijke dragers spelen een rol bij de oriëntatie in het stedelijk weefsel, en de herkenbaarheid van de groenblauwe verbinding.

Het **gebruik van de groenstructuur** gaat over de verschillende gebruiksvormen die een groengebied biedt, maar ook over toegankelijkheid en veiligheid. Te denken valt aan de diversiteit aan plekken voor natuurbeleving en recreatie die geboden worden, logische en aaneengesloten routing, herkenbare, overzichtelijke en uitnodigende toegangen en diversiteit aan functies.

Ecologie is de wetenschap die de wisselwerking bestudeert tussen organismen onderling en hun omgeving. Iedere levende plant, dier of mens wordt beïnvloed door de omringende planten, dieren, mensen, water, bodem, lucht en klimaat. Omgekeerd heeft ook elk organisme weer invloed op zijn milieu, dat wil zeggen op zijn levende (biotische) en niet-levende (abiotische) omgeving. De **ecologie** is de wetenschap die zich bezighoudt met het bestuderen van al deze verbanden tussen organismen en hun milieu en de relaties tussen die organismen onderling. Door de vele wisselwerkingen tussen de biotische en abiotische factoren ontstaat er een netwerk van onderlinge betrekkingen. Zo'n netwerk van onderlinge relaties tussen planten, dieren en mensen in een bepaald gebied wordt een levensgemeenschap genoemd. Worden in dit netwerk ook de omgeving (abiotische factoren) betrokken, dan spreken we van een ecosysteem. De groenstructuur speelt een grote rol in het vormen van ecosystemen.

Biodiversiteit wordt afgemeten aan de biologische verscheidenheid: de verscheidenheid in soorten planten en dieren én de genetische variatie per soort. Hierbij gaat het om de zichtbare en onzichtbare verscheidenheid. Met biodiversiteit wordt de ecologische kwaliteit aangegeven.

Een **biotoop** is een leefgebied van een soort (flora & fauna). In dat leefgebied zijn alle voor de soort benodigde omstandigheden aanwezig om te kunnen leven en zich voort te planten. Voorbeelden van biotopen zijn bosje, struweel, mantel, zoom, oever.

Een **natuurvriendelijke oever** is een door de mens ingerichte oever waarbij ontwikkeling van natuur, landschap en ecologie expliciet wordt gestimuleerd. Het heeft een flauwe oever >1:4.

Het begrip **oever** wordt ruim gedefinieerd als de overgang van de watergang naar het droge. Dat betekent dat een oever zowel een nat als een droog gedeelte heeft.

Een **beplanting** is de samenstelling van individuele planten in diverse verschijningsvormen en soorten.

Een **beplantingstype** is een groep planten van gelijkwaardige verschijningsvormen en duidelijk te omschrijven kenmerken, waardoor ze zich onderscheiden van andere. Te denken valt aan solitaire bomen, bomenrij, bosplantsoen, struikenrij, haag, vaste planten, gazon, kruiden, rozen, water- en oeverplanten.

Beplantingssoorten: soortaanduiding van planten met eigen specifieke kenmerken. Een botanische naam van een plantsoort bestaat uit een geslachtsnaam (beginnend met hoofdletter) en een aanduiding voor de soort (soortaanduiding, altijd met kleine letters). De soortaanduiding bij plantennamen hebben vaak een betekenis met betrekking tot de bouw van de plant, de levenscyclus van de plant, de geur en/of de kleur, de standplaats en het verspreidingsgebied van de soort. Als er wordt gesproken over diversiteit in beplantingssoorten, dan gaat het over variatie in plantsoorten met specifieke kenmerken als, bloeiend, wintergroen, vruchtdragend, geurend etc.

Gemeente Nissewaard
Raadhuisplein 106
Postbus 25
3200 AA Spijkenisse

Telefoon 14 0181
gemeente@nissewaard.nl